

ünsiyet 20

İLMİ, KÜLTÜREL, FİKRİ AYLİK DERGİ

ISSN: 3023-7688

KASIM 2025

Hâl böyle iken, siz nereye gidiyorsunuz?
(Tekvir: 26)

DOSYA

BU GİDİŞ NEREYE?

■ A. CEMAL ÇİFTÇİ ■ ABDULVAHİD SİPAHİOĞLU ■ CELALEDDİN SİPAHİOĞLU ■ EMİNE YASİN ■ FİLİZ TURHAN
■ HASAN EKİNCİ ■ HARUN AYDIN ■ İBRAHİM ŞAHİN ■ İRFAN SETENCİ ■ MEHMET AYMAN ■ MUSTAFA DOĞU
■ MUSTAFA İBAKORKMAZ ■ NEZİR ERGENÇ ■ TURHAN ARSLAN

içindekiler

EDİTÖR.....	3
Göçeceğiz Dünyadan MEHMET AYMAN.....	4
Ölümden Öteye Yolculuk İBRAHİM ŞAHİN	5
Allah Sonumuzu Hayretsin MEHMET AYMAN.....	7
Fe Eyne Tezhebun CELALEDDİN SİPAHİOĞLU.....	9
Bu Gidiş Nereye? FİLİZ TURHAN	11
Alimin ölümü, alemin ölümü gibidir MUSTAFA DOĞU	12
Giden dünya mı, insanlar mı? Bu gidiş nereye? TURHAN ARSLAN	14
Bu Gidiş Nereye? İRFAN SETENCİ	16
Bindik Bir Alâmete Gidiyoruz Kıyamete HASAN EKİNCİ.....	18
İnsan Düş'ünde Saklı NEZİR ERGENÇ.....	20
Bu Geliş Nereye? HARUN AYDIN.....	23
Neoliberalizm ABDULVAHİD SİPAHİOĞLU	24
Hızlanan Dünya, Değişen İnsan EMİNE YASİN	26
Aksak aklın yürüyüşü MUSTAFA İBAKORKMAZ	27
Kayboluş A. CEMAL ÇİFTÇİ.....	28

Bu gidiş nereye

Hikmetinden sual olunmayan Rab-bimiz, sorduklarından daha iyi bilgiye sahip olmasına rağmen, soruların henüz keyfiyetine vakıf olamadıkları için sadece içine düştükleri algı bataklığının aymazlığıyla ortaya koydukları tavra böyle bir soruyu sormakla nasıl bir ironi yapmış olabilir, acaba?

Aslında Allah (cc) sormak suretiyle, dikkat çekmek istenilen konunun ehemmiyetini vurgulamayı dilemiş olmalıdır. Bazan insanları nodullamak diye tabir edilen bir tavırla üvendire dürtülerek yola getirme yöntemi kullanılır. Çünkü muhatap normal yollar-dan yapılan uyarılara kendini kapatmış olabilir. Bir yöntem olarak konuşmada laftan anlamayan muhataba yola sokmanın kısmi sertlik içermesi gerekir ki, buradaki kısmi sertlik bunu çağırış-tırmaktadır.

Mekkeliler böyle bir sorunun kendilerine sorulması adına ortaya koydukları tavırda ne kadar bilinçliydi? Bu konu İslam'ın ilk yılları itibarıyla nakledilen bilgiler açısından çok açık değildir. Onlar her dönemin insanı gibi içinden geçip gittiği zamanın aykırılıklarını sorgulamadan, mevcut şart-ları kendilerince, çıkarlarına yönlen-dirmek suretiyle bir dünya çemberinin içinden geçip gidiyorlardı.

Öyle ya insan eğer farkındalığı hep zinde tutsaydı, bu gidiş nereye soru-suna muhatap olunur muydu? Ayrıca mevcut site devletinin yöneticilerinin yürüyen mevcut yapıdan elde ettikleri çıkarları dolayısıyla, hayatlarından memnun olmaları söz konusuydu. Hal böyle olunca yürüyen yapının aykırılıklarını dile getiren herhangi bir anlayış, elbette aranılacak ve üzerine düşünülecek bir anlayış olmayacaktır. Bu sebeple kitabın gelişi esnasında sonuç-ları kestirememekten kaynaklı bir ka-çış kaçınılmazdır.

Tarihsel olarak, İslam öncesi Arap yarımadası ile ilgili bilgilerin fazla olmadığı görülmektedir. O döneme ait batılı kaynaklar, Hicaz bölgesini ne-redeyse yok saymaktadır. Hatta İslam öncesi iki yüz yıllık dönem itibarıyla hicaz bölgesinin varlığı hiç dikkat çek-memektedir. Bu bilginin konuyla ilgi-li olarak düşünüldüğünde burada ne alakayla zikredilmiş olduğu düşünülebilir. Okuma, yazma ve bilginin kay-nağı sayılacak en temel görüngü yazılı vesikalardır. Okuma yazmanın ehem-

miyetli olmadığı bir bölgede sonraki nesillere bilginin yazılı kaynaklarla ak-tarımı da mümkün olmamıştır.

İnen ilk vahyin direkt okuma ve okumanın en temel vasfı, yaratan Rab adına okumaya dikkat çekerek başla-mış olmasıdır. Bu okuma şeklinin ilahi perspektiften bakıldığında cehaletten çıkışın stratejik yöntemi olarak üzerin-de durulmuş olduğunu düşünebiliriz.

Yine ilk inen surelerden kalem su-resinde; kaleme ve yazdıklarına ant edilmiş olması, geçmişin aksine kurulacak yeni anlayışın okuma yazma ve kitap temelli olacağı üzerine bir vur-gudur.

Mekkelilerin adına bakıldığında da okumanın yazmanın temeli olacak bir kitapla, çok rağbet etmedikleri okuma yazma eyleminin, kendi zaman ve ze-minlerinde, insanları uyarması gibi bir konu nereden çıkmıştı? Onlar kitap ol-madan toplumun ileri gelen insanları tarafından yönlendirilmeye alışmışlar-dı.

Okuma ve yazma işlerini yaygınlaştıracak kitap anlayışı, toplumun cehaletinden beslenen insanları elbette ki kitap meselesine sıcak baktırmayacaktır. Çünkü kitap mevcut anlayışın sorgulanmasına kapı aralayacak, insana dair sorunların irdelenmesinin birinci basamağını oluşturacaktır.

Kitap demek bilgi demektir, bilmek insanın ufkunu açar, ufku geniş olan insanın hayata dair beklentileri yük-selir. Kendine dair hak ve salahiyetleri kavrayan bir insanın yönetilme konu-sunda seçiciliği artar ve daha iyi ve mü-reffeh bir hayatın beklentisini kendisi için hak olarak görür. Oysa Mekke ortamında az bilen insanla gerçekleşen yönetimde, az bilen olmakla beraber yönetenlerin, arasında kırıştıkları çı-karların, diğer bilmeyenlerin sırtından elde edilmiş olduğunu her akliselim sahibi bilir.

Hz. Muhammed'in Risalet'inin paylaşımına ortak olmak gibi bir talep içerdiğini düşünen Mekke'nin koda-manları Allah'ın resulünün karşısına yanlış anladıkları, fakat kendilerince çözüm üretebileceklerini sandıkları bir anlayışla çıktıklarını tarihten okuyoruz. Ne demişlerdi; sen yönetici olmak mı istiyorsun, seni yönetici yapalım, gözün bu ülkede bir kısım insanın sahip olduğu parada pulda mı? Sana para verelim. Yok istediğin elde ede-

mediğin kadın, kız mı var? Onu sana alalım. Yaklaşım yukarıda anlattığımı-zın tefsiri niteliğinde. Yani diyorlar ki bu işi bırak, vatandaşı ayıktırma ne is-tiyorsan verelim.

Onların bir başka kaygıları daha vardı ki, bu daha büyük bir çıkar ko-nusuydu. Hz. Muhammed'in ortaya koyduğu dava, Mekke dışında kalan insanların kafalarını karıştıracak ve Mekke gözden düşecek. Asırlardır in-sanlar üzerinde oluşturdıkları ehlul-lah gibi vasfı kendilerine kazandıran din baronluğu tehlikeye girecekti. O zaman Mekke sistemi çökecek ve in-sanların hac için Mekke'ye gelmeleri olayı önemini kaybedecekti. Bu da çok büyük çıkar kaybı anlamına geliyordu.

Hem kitapsızlığı içselleştirmiş in-sanların, kitap konusuna nasıl bir ba-kış açısı olabilirdi ki? Bir de bu kitabın gökten inmek gibi ayrıcalığı varsa, el-bette ona daha başka deruni hikmetler kazandırılmış olması dolayısıyla, mev-cut durum bu kitabın tercihini ötele-me anlayışına zemin oluşturunca.

İşin aslına bakılırsa bu Mekkeliler öyle gökten kitap inme meselesine çok da yabancı değillerdi. Fakat yaptıkları işler, eylemler itibarıyla İbrahim pey-gamberin dinine aykırı bir hayat ya-şamalarına rağmen, mevcut halleriyle ilgili olarak ne kadar onun dininde olduklarını bilinçli olarak düşünmü-yorlardı. Bu bilinçsizliğe rağmen onlar kasıla kasıla İbrahim'in dinine tabi olduklarını söylemekten de geri durmu-yorlardı.

Bu kadar aykırılığın içinde, gelen kitapta var olan kıyamet sahneleri ve işledikleri masum çocukları öldürme suçuyla beraber, davranışlarını eleş-tiren bu kitaba nasıl sıcak davranabi-lirlerdi. Kitap direkt olarak hayatlarını alt üst edecek şekilde işlerine karışıyor ve alıştıkları hayatlarında devrim nite-liğinde değişim önerilerinde bulun-u-yordu.

Bugün yaşam tarzı diye kanıksan-mış hayatın, insanlar tarafından değış-tirilme önerilerine kapalı tutulması, tıpkı o dönem insanların sorunu ol-duğu gibi, her dönem insanının ortak sorunudur. İnsanın fitratında var olan alışma duygusu hem iyi hem kötü bir fitrattır.

İyi ve kötü kavramının insan haya-tında benimsenme süreci, düşüncenin korunması ve geliştirilmesi ile alakalı-

dır. Fıtratta var olan iyiyi tercih ve iyiye meyil duygusu eğitim ve öğretimle alakadar olarak şekillenir. Buda okumak yazmak ve kitap kavramlarıyla doğru-dan ilişkilidir.

Allah'ın kitabının en temel özelliği olan öngörülemezlik, Mekkelileri ayrıca korkutan bir taraf olmuş olabilir. Zira kitabın tamamı ellerinde değil ki okusalar ve bütün itirazlarını baştan sona yapsalar. Böyle bir durum yok. Bir konu tartışılırken sığağı sığağına birden Allah'ın kelimeleri tartışılan konuyla alakalı yeni içeriklere sahip oluyor. Adamların kafası karışmasında ne yapsınlar? Onlar istedikleri kadar laf cambazı olsunlar, yaratanın kendilerini tanıma dezavantajına sahip olduklarını unutuyorlar. Allah yerine göre öyle bir üslup kullanıyor ki, apışıp kalıyorlar.

Buna bir de konuların kişi ayırt etmeksizin çok açık bir şekilde dile getirilmesi meselesini ekleyecek olursak, işi raconuna göre diye tabir edilecek şekilde manipüle edenler açısından kitap, farklı bir tehlike oluşturmaktadır. Belki bu yönü düşünüldüğünde de kitap kendilerini rahatsız edecek boyutta görülerek kendisinden uzak durulmaktadır. Düşünsenize Mekke'nin kodamanları, Allah'ın rahman sıfatıyla alakalı "Rahman da kim?" diyor. Allah onlara koskoca bir sure indiriyor. Hem de öyle bir tafsilat veriyor ki, bir daha vahiy hakkında ileri geri konuşurken, aman Muhammed duymasın, duyarsa rezil olacağımız bir pozisyon ortaya çıkar diye, kendi aralarında etraflarını kollayarak fısıltı halinde konuşuyorlardı.

Hasılı daha önce yuvarlanıp gitmekte oldukları dünyalarının ortasına resul, kitap, vahiy gibi kavramların düştüğü ortamda bocalayan Mekkeliler, hangi konuya neresinden bakarak karşı çıkacaklarına dair bir bilinmezliğin içine yuvarlanmış hissettiler kendilerini. Çok basit bir iş yapacaklardı, teslim olup kurtulmak. Bunu yapamadılar çünkü kendilerini bunu yapacak cesarettten alıkoyan o kadar çok dünyalık bağlar oluşturmuşlardı ki, din bunların hepsini altüst ediyordu. Çünkü onlar haksızlığın tanımlanması adına kullanılan argo tabirle kitapsızlığı meşrep edinmişlerdi. Şimdi bir kitap gelmiş ve dünyalarını başlarına yıkma-ya çalışıyordu. Nasıl o kitapla barışık bir hayat anlayışını benimsesinlerdi?

MEHMET AYMAN

GÖÇECEĞİZ DÜNYADAN

Bizden selam olsun dosta yârene
Biz de bir gün göçeceğiz dünyadan
Murâd alıp sefasını sürmeden
Bir el gibi geçeceğiz dünyadan

Hani hâman hani kârün nerdeler
Gidilince dönülmeyen yerdeler
Dünya lezzetleri aklı perdeler
Veda edip göçeceğiz dünyadan

Akıllar alınmaz ise başlara
Pişman olup vurulacak taşlara
Atılmamak için kor ataşlara
Telaş ile gideceğiz dünyadan

Bari hazırlanın vakit geçmeden
Emanet verilen ömür bitmeden
Ten kafesi açılınca bedenden
Bir kuş gibi uçacağız dünyadan

Toparladık haccı, savm-ı salatı
Çıkın ettik zekât ile hayrâtı
Rabbim kabul etsin tüm ibâdâtı
Muhaciriz göçeceğiz dünyadan

Boşuna güvenme sen ameline
Verirler defteri iki eline
Allah'ın affına ve rahmetine
Güvenerek gideceğiz dünyadan

YAREN MEKTUPLARI

Ölümden Öteye Yolculuk

Selamların en güzeli ile sevgili yârenim; Bizleri birbirimize iyiliklere yönlendiren ve kötülüklerden sakındıran hayırhah dost, veli ve kardeşler kılarak böyle kalmamızı da özellikle öğütleyen (Bak. Âl-i İmran:102-104) dostluğuyla izzet bulunarak (Bak. Nisa:139) onurlanılan “Er Refik-ül Âlâ”nın; Gerçek dostun selamıyla, sıcak, sımsıcak duygularıyla selamlıyorum seni.

Biliyor musun dostum; İyi ki kalem ile yazmayı öğretmiş, iyi ki yazılanları okuyabilmeyi anlayabilmeyi öğretmiş insana Kerem sahibi Rabbimiz (Bak. Alak:1-5) Bundandır ki yazarak aktarabiliyor ve okuyabiliyoruz duygu ve düşüncelerimizi birbirimize. Şiirleri, öyküleri, makaleleri ve mektupları vesile kılabiliriz bunun için.

Öyle inanıyorum ki mektupların yeri daha özeldir bu paylaşımlar içerisinde çünkü muhatabımıza özel olarak hitap ederiz. Mektuplar kimi zaman dert ortağıdır dertli yüreğimizin. Kimi zaman birer muştudur huzur ve mutluluk ufkuna dikilmiş gözlerimizin hasretle gözlediği. Kimi zaman da birer penceredir duygu ve düşüncelerimize, hayallerimize açılan ve mektuplar birer kutlu eldir, elçidir dostluk ve dayanışmaya uzanan ve ben sevgili dostum tüm bu duygu, düşünceler atmosferinde hissediyorum bu dostnâmemi/mektubumu sana yazarken.

Düşünüyorum da dostum, mektup yazmak dünyanın en zor ve sancılı işlerinden biri olsa gerek; Hem yüreğine hitabedebilecek sıcak, sımsıcak duygularla çalmalıyız kapısını muhatabımızın, hem de doğru ifade edebiliyoruz bu duyguları muhatabımız olan cana, tabi ki onu kırmadan, yormadan, rencide etmeden hikmetle yapabilmeliyiz bunu. Hem sevgimizi izhar etmeliyiz, hem de kelimelerden oluşan elçilerimizi yanlış anlaşılma müsait olmayan, haddini aşmayanlardan seçmeliyiz. Hem dostluğumuzu beyan etmeliyiz, hem de bunu yaparken samimiyet çeşmesinden sulayarak sözlerimizi, doğal, sıcak, huzur râyihâları sunan tatlı bir meltem estirmeliyiz gönül ikliminde. İşte sevgili yârenim şu an beynim ve yüreğim tüm bu sancılıların kollarında kıvranarak hayat bulmaya çalışıyor seninle söyleşebilmek için.

Sevgili dostum! Seni önemsiyorum biliyor musun? Birçok nadide değer

olduğu gibi dostluk kavramının da kimi süflü çıkarlara âlet ve çeşni olarak kullanıldığı, örselendiği, kirletildiği böylesi bir zamanda su gibi, hava gibi, damarda kan, hücrede can gibi ihtiyaç var gerçek dostlara, işte tam bu anlamda ihtiyacım var dostluğuna. İki satır mektubun, birkaç cümleden oluşan muhabbet tınılarıyla tezyin edilmiş sesin de olsa inan Âb-ı Hayat gibi geliyor bana...

Sevgili yârenim, şu an müstesnâ bir iklimden; Kâinatın yeniden nefes almaya başladığı bir zamandan sesleniyorum sana. Öyle bir an ki: Ruhların gecenin kasvetli kollarından kurtulmaya yüz tuttuğu, kimi ruhların bir güzel doğuma, yeniden vâir oluşa bütün hücreleriyle şahit olduğu, kâinatın muhteşem bir doğum sancısıyla kıvranarak yeniden hayat bulduğu bir an.

Gece son nefeslerini verirken; karanlığın aydınlığa mağlup olduğu zamanın yani kimi insanların uykunun kollarından sıyrılarak tefekkür, taakkül ve tezekkür sofralarına merzuk kılındığı, kâinattaki tüm varlıkların kendi lisân-ı halleriyle şükran sunularına, duâya durduğu, yüce yaratıcıyı zikrettiği (Bak. İsra:44) bir zaman dilimindeyim şu an.

Bir tefekkür, taakkul ve tezekkür vaktinde daha kâinatı, öz nefsimden başlayarak insanı ve insanlığı temâşâ ediyorum (Bak. Âl-i İmran:191) sevgili yârenim. İnsanın ezeli ve kadim düşmanı iblis (Bak. Kehf:50) ile el ele vererek kendi özüne ve cinsine karşı girişmiş olduğu amansız yağma ve tahribat girişimlerini izliyorum hayretler ve teessür içerisinde.

Bu insanlık dışı durumun yegâne ve yüce yaratıcının insan soyunun dünya serüveni için hayat ilkeleri bağlamında koymuş olduğu nizam ve hudutlardan (Bak. Nisa:13) uzaklaşmak ve hatta kaçmak sonucu meydana geldiğini fark ediyorum. Ve gayri ihtiyari “*Kâinatta her bir şey O’na muhtaç dururken/ Rahman cümle mahlûkun ihtiyacın verirken/ Mükervanatı durmadan O’na doğru yürürken/ ey eşref-i Mahlûkat, durun, bir lahza durun/ ve sorun kendinize Fe eyne tezhebûn?* Dizeleri dökülüyor dudaklarımdan. Ve daha niceleri birbiri ardı sıra.

Tefekkür penceresinden baktığım

şu an da dünya sihirli bir ayna gibi açılıyor gözlerimin önüne sevgili yârenim; insan maskesi takınmış envâi çeşit sırtlanların, çakalların el ele verip zafer çılgınlıkları içerisinde sürekliliğe avına çıktığı bir dünya ve can çekişen insanlık tabloları yansıyor bu aynadan tüm sırlarını parçalarcasına!

Sanki görünmez bir el resmediyor sınırsız bir tuvale tüm olup bitenleri ibret gözüyle bakalım diye sevgili yârenim; Bu tuvalde parçalanmış çocuk cesetleri savruluyor ve inanır mısın dostum, çılgınlıkları ulaşıyor kulaklarıma! Annelerin feryatları ve iniltileri geliyor derinden derine ve parçaladıkları insanlığın vampirce bir iştahla kanlarını yudumlayan yaratıklar uhdûd ashabının dramatik öyküsündeki şenaati kısıktırarak nâralar atarak (Bak. Bûruc:4-8) sırtlıyorlar karşımda umarsızca! “*Her taraf bir kan gölü Müslüman katledilirken/ İlâhi nizam için mücadele verirken/ Sen burada huzuru, konforu düşünürken/ Nasıl cennet umarsın, yok mu Allah’tan korkun?*” İyi düşün Müslüman; *Fe eyne tezhebûn?*”

Öyle bir tuval ki sevgili dostum; Gazze, Suriye, Çin, Hindistan ve daha bilmem nerelerinde dünyanın Harrem-i namuslarına zorbaca tecavüz edilerek kirletilen anaların, bacıların hicran yüklü yürekleri ile yok olup gitmek istemişlerindeki utanç gibi çaresizlik içerisinde yok olup gitmek istiyor insan bir yandan! Diğer yandan iffetleri kirlenmesin diye cephelerde can veren ecdâdın ana ve bacıların günümüzdeki torunları vücutlarını arsızca teşhir ederek iffet fukarası mahlûklar olarak dolaşıyorlar ülkemin caddelerinde sokaklarında! Sükût edip geçsen zillet, uyarmayı denesen tacizciye çıkıyorlar adını; Arsız hırsızların ev sahibini bastırmaya kalktığı bir pişkinlik ile. “*Dinmiyor hayatlarda arzunun kasırgası/ Kaptırılmış nefise insanlığın yakası/ ey insanlar bilin ki yok bu işin şakası/ Bu şuursuz gidişten ne olur uzak durun/ ve sorun kendinize Fe eyne Tezhebûn?*”

Sonra evlere; Birer saadet yuvası ve “Dâr-ül Erkam” olmasını düşleyerek kurduğumuz yuvalarımıza kayıyor gözlerim gayri ihtiyari. İçinde yaşayanlar anne, baba, evlat, kardeş ve benzeri sıfatlar ile anılsalar da birbirine ya-

bancı insanların varlığıyla mağdur ve mazlum düşmüş evlere! Aynı ayrı odalarda ve aynı ayrı dünyaların kısıcında derin ve kasvetli bir ruh gurbetini soluyan, birbirlerine yabancılaşmış insanların istila ettiği evlere!

“Büyüğe saygı ölmüş, küçüklere sevgi yok/Dallar iğreti kökte, köke destek veren yok/ Tüm hayaller dünyalık, ahiretten eser yok/ Bu yoklarla iç içe yok mu Hesaptan korkun/ Cevap ver ey Müslüman Fe eyne Tezhebûn?”

Sokaklarına dönüyorum bir an; şen kakhahalar içerisinde alevler içinde yürüyen üryan bedenler görüyorum sevgili yarenim, insan eti yiyen ve ağızları kan kokan insanlar görüyorum umarsız. Elleri birbirin cebinde, gözleri, hayalleri ve arzuları başkalarının mahreminde gezen arsız hırsızlar görüyorum fildır fildır gözleriyle.

“Ahlaksızlık erdemdir, hırsızlık sa beceri/ kimin cebinde bilmem hangi hırsızın eli/ İsimiz yalan, dolan gündüzlü ve geceli/ Unutma; Bu gidişle iyi görünmez sonun/ Ey insan iyi düşün; Fe eyne Tezhebûn?”

Müslüman bir ecdadın kan ve can vererek kurtardığı yurdumda İslam inancının ruhuna aykırı bir şekilde âdeta inat, isyan, taciz ve istismar dayatması olarak meydanlara serpiştirilen sanemler çekiyor dikkatimi. Daha da acısı; Putperestlik çağlarından kalma bir coşkuyla tunçlardan, taşlardan vs. yapılan heykellerin karşısında kıyam ve secde ettirilerek çocuklarımızı ilâhi öğretiye düşman bir ruh ile âdeta isyan çiçekleri olarak yetiştiren eğitim yuvaları görüyorum yüce yaratıcıya inat.

“Sen Hakk’a kulluk için yaratıldın unutma/ ‘O’ndan gayriya kulluk’ gibi sapık yol tutma/ Hem kendin uyanık ol, başkasını uyutma/ O gün azaba giryan; Olanlar nefse zebun/ Sen ey Eşref-i Mahlûk Fe eyne tezhebûn?”

Ve daha neler görüyorum bu hayat ve insanlık tuvalinde sevgili yârenim; Adalet makamları görüyorum adaletin adalet adına işgal edildiği ve insan aklının kutsallaştırılarak zulme çeşni kılındığı.

Çarşılar, pazarlar görüyorum kapitalist ve menfaatperest bir eğitimle iş edilmiş beyinlerin kol gezip, yalan ve hilenin geçer akçe olduğu, haramın helal boyasıyla pazarlandığı.

Dostluklar görüyorum çıkar ve menfaatlerin Âmentü edinildiği, tüm değerlerin haraç mezat alınıp satıldığı ve birbirini sırtından vurma alışkanlığından dolayı ağız ağıza yatmayı yeğleyen!

Sözler duyuyorum çığırkan, fütursuz, hoyrat karakteriyle maksadını

aşarak hatır, gönül koymayıp yıkan.

Yönetenler görüyorum yönetilmeye muhtaç ve yönetenler boyunlarında hilal, yüreklerinde haç.

İnsanlar görüyorum dünyanın her bir yanında, yemekten semirmiş, insanlar görüyorum yarı gün tok, yarı gün aç.

Anne ve babalar görüyorum çocuklar büyümüş bir eve sığdırarak ama sığdıramamış evlere, insanlığa muhtaç.

Ve Necip Fazıl üstadın Osmanlı bakiyesi olan ve ecdadının öz Vatan’ında gördüğü inkâr ve ifsat savrulmaları karşısında

“...haykırsam kollarımı makas gibi açarak/ durun kalabalıklar! Bu cadde çıkmaz sokak” haykırışı çınlıyor kulaklarımda

Ve insan davranışları izliyorum; Âdeta üşüdüğü halde güneşe sırt dönüp buzullara doğru kaçmaya çalışmak gibi,

Öz canı karanlıkta olduğu halde dolunaya surat asarak izbelere saklanmak gibi,

Susadığı halde ağzına kadar gelen suya sıkı sıkıya yumup dudaklarını bulanık sularda serinlemeyi ummak gibi,

Tehlikelerle dolu bir yerde kendisine sunulan korunağa girmeyip onu yıkmaya, kundaklamaya çalışmak gibi,

Bütün bunlar ve daha niceleri şuursuzca bir akıl tutulması değil mi sevgili yarenim; Kendisinde hiçbir yalan ve yanlış bulunmayan ve iman edenler için bir yol gösterici olan Kur’an’a (Bak. Bakara:2-3) sırt dönerek putlaştırdığı heva ve hevesinin, aklının ardından şuursuzca koşmak gibi bir akıl tutulması değil midir bütün bunlar sevgili dostum?

Düşünüyorum da; Eğer şafağın ebedi bir hayat muştusu gibi göz bebeklerime yansıdığı istisna bir zaman diliminde olmasa bu hissettiklerim. Bu zamanın gizem dolu sayfalarını, tefekkür anahtarıyla açmaya çalıştığım, o sayfaları tecessüsle okumaya başladığım bir zaman olmasa. Şafağın gecenin karanlıklarını önüne katıp aydınlığı muştulayan ışıktan adımlarıyla sabaha doğru koştuğu bir zaman dilimi olmasa eğer. Ve eğer bu nadide tablonun muştuladığı umut emziriyor olmasa yüreğimi, teessürden kahrolmak isten bile değil inan bu tablolar karşısında.

Bir düşünsene sevgili dostum içine düşmüş olduğumuz hali; Hem de Allah(cc)’tan almış olduğu ilahi mesaj ile yaşadığı çağa Asri-ı Saadet damgasını vuran Numune-i İmtisal elçinin aydınlık izinden canları pahasına da olsa ayrılmayarak dünyanın dört bir yanına adalet ve merhamet destanları yazmış bir ecdadın nesli olarak. Yollarını yol edinmemiş olmanın ve yollarına layık

yoldaşlar olamayışın uyumsuzluğundan başka bir şey değildir bu durum.

Çünkü ruh ikizini bulamayan, koskoca bir ömrünü ruh gurbetinde yağmalatan eşler gibidir bir birine yabancı ve birbirinin halinden anlamayan yol ve yolcunun hâli. Yolunu bulamayan yolcu attığı her adımda bir meçhule yürüyor olmanın tedirginliğini yaşarken, yolcusunu bulamayan yolun üzerindeki her aykırı adım da o yolu incitir, yıpratır, yaralar ve yağmalar.

Bundandır ki yolunu iyi seçmeli, hedefini iyi belirlemeli, azığını ve diğer hazırlıklarını hiç ihmal etmemelidir insan.

Bundandır ki yolunu ve istikametini özenle seçtiği gibi yolunun izzetini korumalı, yol arkadaşını da Akl-ı Selim ile seçmeli, güvenmeli ve güven veremelidir yol yarenleri birbirine.

Görüyorum ki her şey bir gün aslına dönmek için nefes alıp veriyor. Verilip alınan her nefes tutkulu bir koşudur sanki hedefe doru. Hedef ötelere. Menzîl rûhun amansız bir kopuşla koptuğu sıla. Vuslat elçisi daha doğarken nişanlandığımız ecel. Binit ise Mü’minlerin her duyduğu ötelere yolculuk haberiyle, yeniden dirilişin kapısına taşıyan kervanda.

Yani o kervana her katılanla birlikte “O’ndan geldik ve O’na döneceğiz” itirafındaki özlem ve teslimiyette ifadesini bulan tartışılmaz gerçek, ölüm. İşte sevgili dostum, geldiği o özge makam ve mekâna doğru, başka bir açıdan da ölümün ötesine geçebilmek için çılgın ve tutkulu bir koşu içinde her şey fitrattaki öze çekim gereğince.

Mâdem her şeyin yegâne hâkimi Allah ve dönüş yalnızca O’na (Bak. Nûr:42) ve mâdem O’nun ağuşunda mesrur olmak var dünyanın aldatıcı ve ayartıcı kirlerinden temiz kalındığında(Bak. Hûd:23) o halde bu yürüyüş esnasında fiziken yani ecel gelince soyunarak toprağa bırakacağımız dünya elbisesindeki yıpranmışlıklardan dolayı gam rûzigârlarının çürütücü nefesiyle savrulmanın, Feryâd-u Figan etmenin, isyan ve nisyan kasırgalarıyla savrulmanın gereği nedir ki sevgili yârenim?

O halde; Mevla’mızın **“Kur’an, kovulmuş şeytanın sözü değilken ve o, âlemler için, içinizden dürüst olmak isteyenler için, ancak bir öğüt olan Kur’an(iken)** (Bak.Tekvir:25-28) **ona sırt dönülerek bu kaçış nereye?** Sorusuna Akl-ı Selim cevaplar aramak kaçınılmaz bir Mü’min ve Müslüman tavrı olmalıdır değil mi? **Fe eyne Tezhebûn sevgili yârenim?**

Bu garip dostunu sıcak yüzlü, muhabbet desenli dost namelerinden mahrum bırakma olur mu dostum? Yârenin.

Allah Sonumuzu Hayretsiz

Dünya nimetleri içinde gevşeyip, korkaklaşan bir kısım Arap ülkeleri, birbiriyle savaşıp yorgun ve zayıf düşen bir takım İslam ülkeleri ile modern ve vahşi batının dümen suyuna giden takılan bir takım İslam ülkelerinin içerisinde bulunduğu bu zillet ve perişanlığın sebebi nedir?

Ebû Saîd el-Hudrî'den nakledildiğine göre Resûlullah (sav), "**Müminin firasetinden ferasetinden sakının. Çünkü o, bakınca Allah'ın nuruyla bakar.**" buyurdu ve ardından, "**Elbet-te bunda (firaset sahibi) mü'minler için ibretler vardır.**"¹ (Hicr, 15/75) âyetini okudu."

Çevremizde olup biteni iyi anlayıp kavrayabilmek ve sağlıklı ve doğru sonuçlara ulaşabilmek için mü'min firasetine sahip olmamız lazımdır. Çünkü ancak firâset sahipleri olayların ve nesnelerin sadece dışardan görünen kadarını değil, mahiyetini, neliğini ve özünü kavrar.

Firaset dediğimiz şey bir nevi keskin görüşlülüktür. Kimi insanda bir kısmı doğuştan keskin zekâ ile verilse de birçok insan bu keskin görüşlülüğe zihnini ve kalbini zamanın kirlerinden arıtip temizleyerek sahip olabilir. Temiz ve arınmış bir kalp ve zihne sahip olan bir mü'min de bu vasıflarını yaşadıkları tecrübe ve deneyimlerle birleştirip hikmete ulaşabilir.

Olayların arkasındaki etkenleri, sebepleri doğru kavrayan insan da sağlıklı çözüme kolay ve kısa yoldan ulaşır. Peygamberler başta olmak üzere büyük problemleri çözme, zorlukların üstesinden gelme becerileri yüksek olan liderler, komutanlar en başta firasetleri sayesinde ki haklı davalarında başarılı olmuşlardır. Yani arınmış bir kalp ve zihin da zaten var olunca **çalışmak ve gayretle de birleşince** başarı veya üstünlük arkasından doğal olarak gelecektir.

"Gevşeklik göstermeyin, üzülmeyin; **eğer inanmışsanız şüphesiz en üstün olan sizsiniz.**"² Emr-i ilahisi gereği Müminin kâfire ve zalime karşı üstünlüğü ve galebesi **önemlidir. Bu**

üstünlük sadece askeri alanla sınırlı olmayıp dünyevi ve uhrevi her alanı kapsar ve içine alır. Mümine zillet ve mezellet yakışmaz, sadece izzet yakışır. Mü'min kişi imanını, onurunu ve vakarını koruduğu müddetçe her türlü nimete layıktır. Öyle olmasa Hz Peygamber hendek kazımı esnasında müminlere Bizans'ın ve Kisra'nın hazinelerini vaat eder miydi?

Bilgi güçtür ve İzzete sebeptir.. Cehalet ise utanç ve zillettir, zayıflıktır. Bunun bizatihi yaşayan örneklerini hemen her gün hayatımızda müşahade etmekteyiz.

Müslüman dünya inancına rağmen, kitabına rağmen bu gün cehalet ve zillet içerisinde yüzmektedir. Hali hâzırdaki durumu anlayamamak, başka şeylerle avunmak, durumu yok sayıp görmezden gelmek gerçeği değiştirmeyecektir.

Dünya nimetleri içinde gevşeyip, korkaklaşan bir kısım Arap **ülkeleri, birbiriyle** savaşıp yorgun ve zayıf düşen bir takım İslam ülkeleri ile modern ve vahşi batının dümen suyuna giden takılan bir takım İslam ülkelerinin içerisinde bulunduğu bu zillet ve perişanlığın sebebi nedir? Her şeyden önce bu sorunun cevabını veya cevaplarını bulmak gerekir. Bunun için de firasetli bir bakışa ihtiyacımız olacaktır. Bu bakışta bizi doğru tespiti götürecektir, doğru tespit ise doğru teşhise.

Bana soracak olursanız üç sebebi vardır. Birincisi cehalet, ikincisi tembellik, üçüncüsü de korkaklık. Hem Uhrevi konularda hem de dünyevi konularda islam **dünyasının üstüne bir karabasan gibi çöken bu üç kötü hasletten kurtulmadığımız müddetçe izzet ve onur bize geri dönmeyecek, zillet ve perişanlık içerisinde boğulup yok olacağız Allah koru-**

sun. Bu gidiş nereye sorusunun cevabı da burada saklı. Bu yazımızda sadece birinci sorun yani cehalet derken ne kast ettiğimizi anlatmamız gerekecektir.

Arapça "c-h-l" kökünden türetilmiş olan "cehalet" sözcüğü "bilmemek, bir konu veya bir şey (olay veya olgu) hakkında bilgi ve görgüden yoksun olmak (Cehl)" **anlamında bir** mastar olup isim olarak da kullanılır. Bu sözcükten türeyen **Câhil** ve **Mechul** sözcükleri dilimize yerleşmiş olan, **gündelik hayatımızda da sık sık karşımıza çıkan ve çoğumuzun kullandığı sözcüklerdir. Bu anlamda Câhil "Bir şey bilmeyenlere verilen isim olup Mechul de bilinmeme hali veya bilinmeyen şey/konulara verilen isimdir.**

Ragıp el İsfehani Müfredat adlı meşhur sözlüğünde Cehâletin, üç çeşidi olduğunu söyler.

Birincisi: İnsanın bilgiden yoksun olmasıdır. Asıl olan budur. Bazı kelimeler, bunu, sistem/düzen dışında kalan fiillerin gerekçesi olarak görmüşlerdir. Öyle ki, ilim/bilgi de sistemli olarak ortaya çıkan fiillerin gerekçesi kılınmıştı.

İkincisi: Bir şeye, olduğundan başka biçimde inanmaktır.

Üçüncüsü: Bir şeye, hak ettiğinden başka bir şekilde davranmaktır. Bunu yaparken ister doğru bir inanca sahip olsun, isterse yanlış bir inanca dayansın fark etmez. Namazı bilerek terk eden adam (yani namazı bilerek terk etmenin günah olduğunu biliyor ama yine de nefisine uyup terk ediyor)⁴ gibi. Yüce Allah'ın Kitabın-

4) Burada bilmek ayrı, bildiğiyle amel etmek ayrı değerlendirilmelidir. Cahiliyye dönemi müşriklerinin hali budur. Onlar birçok hakikat bilmelerine rağmen ya bilgileri yakîn/kesin bilgi düzeyine ulaşmadığı için veya çıkarlarına uygun düşmediği, otorite ve saygınlıklarını kaybetme korkusu, asabiyet vs gibi sebepler yüzünden Hz peygamberi ve

1) (T3127 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 15; MK7497 Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr , VIII, 102)

2) Âl-i İmran 139

3) Bunun üzerine Ahzab suresinin 12. ayeti nazil olmuştur (Mukatil b. Süleyman, Tefsir-i Kebir c.3, s.38, Ferrâ, c.2, s.228, İbn Esir, c.2, s.81).

da ki “Hani Musa, kavmine “Şüphesiz ki Allah herhangi bir inek kesmenizi emrediyor.” demişti. (Onlar) “Bizimle alay mı ediyorsun?” deyince, Musa da “(Rabbimin emirleri karşısında gayri ciddi davranarak) Cahillerden olmaktan Allah’a sığınırım.” demişti.”³ **Sözü de bu anlamdadır. Bu âyet, alay etmeyi bir cahillik(in bir eseri/sonucu) olarak tanımlamıştır.**⁴

Cahil kelimesi kimi zaman yerme/eleştirme anlamda kullanılır. Kimi zamanda yerme/eleştirme anlamında kullanılmaz. Örneğin “Kendilerini Allah yoluna adadıklarından seyahat ve ticarete imkân bulamayan yoksullara verin. Yoksulluklarını gizli tuttukları için **bilmeyen** onları zengin sanır. Kendilerini simalarından tanırın. Onlar insanlara asla el açmazlar. Hayır için yaptığınız her harcamayı **Allah hakkıyla bilmektedir**”⁵. Bu âyetin metninde geçen **cahilûn** kelimesi, onların hâllerini **bilmeyen** demektir; yoksa yerilmiş olan cahillik anlamında değildir. Mechel ise, insanı, bir şeye olduğundan başka şekilde inanmaya yönelten iş, yer, özellik demektir hareket ettirdi (salladı). Sanki o, onu cahilliğe sürüklemiştir. Bu ise, güzel bir istiaaredir. Kur’an üzerinde yaptıkları araştırmaları ile tanınan şarkiyatçılardan Ignaz Goldziher (ö.1921)⁶ ve Toshihiko Izutsu (ö.1993), **bu kelimeyi biraz daha farklı yorumlamışlardır**. Goldziher cehl’i ilm’in değil, hilm’in zıddı olarak yorumlarken, Izutsu ise cehl’in fiili tezahürünün **zulüm olduğunu söylemektedir. Bu açıklamaları dikkate aldığımızda cehl;** hilm’in, müsamahanın, sükûnetin ve hoş görünün zıddı, zulmün ise fiili karşılığı anlamlarına gelmektedir. Bu yorum-

onun getirdiği hakikatleri kabul etmekte zorlanıp direnç gösterdiler. Nitekim Kur’anda “İbrahim de bir zaman: “Rabbim, ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster!” demişti. (Allâh); “İnanmadın mı?” dedi, (İbrâhim): “Hayır (inandım), fakat kalbim tatmin olsun diye (görmek istiyorum) dedi. (2/Bakara;260) da kişinin kalbini itminana/kesin imana ulaştırmayan bir bilgiden bahseder. Yani cahiliye Araplarının bildikleri de kendilerini Hz Muhammed’in getirdiği hakikate ulaştırmıyordu çünkü Akılları Cahiliye inanç ve kültürüyle örtülmüştü.

5) 2/Bakara 67

6) Not; Kanaatimce başkalarıyla alay etmek fiili “bizatihi cahillik “olmayıp ancak alay etmenin insanları küçük düşürücü ve rencide edici bir fiil olduğunu bilmeyen/ cahil kimselerin bir fiili olduğu kast edilmektedir. Yani ancak Başkalarıyla alay etmenin ahlaka mugayir olduğunu bilmeyen /cahil kimseler başkalarıyla alay eder.

7 2/Bakara 273

8) Ignác (Yitzhaq Yehuda) Goldziher (22 Haziran 1850, – 13 Kasım 1921), sık sık Ignaz Goldziher olarak zikredilen, Macar asıllı **Musevî** kökenli bir **müsteşriktir**. Alman **Theodore Nöldeke** ve Hollandalı **Christiaan Snouck Hurgronje**’yle beraber Batı’da Avrupa’da modern **İslâmi ilimlerin** kurucusu olarak görülür.

lardan yola çıkarak Goldziher cehalete, **barbarlık anlamını vermiştir**.

Farabi (ö.950) meşhur kitabı **el-Medinetü’l Fazıla**’sında, fazilet, erdem ve selamet şehrinin zıddı olarak, **el-Medinetü’l-Cahile yazarak, cahiliyeyi, erdem ve faziletin zıddı olarak gösterir**.

Cehalet sözcüğü bilindiği kadarıyla ilk defa Feridüddin Attar Hz”nin Tezkiret-ül Evliya adlı eserinin Türkçesinde (1341)» : “San’a dört söz diyeyim kim ol dört söz cehaletdendir” cümlesinde yazılı olarak geçmektedir. Bu kaynak bu kelimenin kullanıldığı kayıtlara geçmiş yazılı ilk kaynaktır. Kelimenin kullanımı daha öncesinde sözlü olarak veya günlük hayatta yaygın olabilir.

Cehâletin bir takım türleri ve dereceleri olduğu gibi “câhil”in de türleri veya çeşitleri vardır.

Cehalet derece/katman bakımından da üç çeşittir:

1-‘Cehl-i basit; Yani sıradan basit cahillik hali; Gündelik dilde daha çok bu anlamıyla kullanılan sözcük; sıradan, basit ve karşılaşıldığında gayet normal karşılanabilecek bir tür bilgisizlik halini ifade eder. Gayet masum çağrışımları olduğu gibi bazen aşağılayıcı ve suçlayıcı anlam çağrışımları da olabilir. Örneğin; “Ben bu konuda bir şey bilmiyorum, herhangi bir bilgi veya malumat sahibi değilim (ama gerektiğinde araştırıp öğrenebilirim!) “cümlesiyle kişi bir durumunu/halini ifade eder. Bu durumda sözcük bir eksikliği ifade etmekle birlikte bu eksikliğin telafisi genellikle mümkündür. Bir diğer söyleyişle her insanın başına gelebilecek bir hali, yani bilememe, bilgi ve malumatın yoksun olma halini bildir-diğinden hakaret veya suçlama vurgusu genellikle yoktur.

Her şeyi bildiğini düşünen ve her konuda konuşanların cahilliği başka tür bir cahilliktir.

Basit anlamıyla cehalet sahibi olan/ câhil kimselerin cehaletlerinin farkında olmak ve bir an önce bu durumdan

kurtulmak için sorup soruşturma, araştırıp işin aslını öğrenmeye çalışma imkanları vardır. Bu durumdan kurtulmak için kitaplar okur, kurslara gider, bilenlere sorup öğrenme gayreti içerisine girerler ve genelde de başarılı olurlar. Bu konuda Kuran “Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa **bilmeden / (bi cehaletin) bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.**”¹⁰ Buyurarak bu tür bir cehaletin ancak araştırıp gerçeği öğrenmekle telafi edileceğini anlatmaktadır.

Aslına bakılırsa bu tür bir cehalet; **bilindiği, farkında olunduğu**, arkasından öğrenme ve araştırma duygusunu da teşvik ettiği için masumdur ve sıradandır. Bu anlamda câhil diye bilinen kimseler **“Bir şey/konu hakkında bir şey bilmezler ama bilmediklerini bilirler”** bilmedikleri bir konu hakkında rahatlıkla “ben bilmem”, bu konuda bir bilgi ve malumat sahibi değilim diyebilirler. Kendilerine anlatılınca dinlerler ve söylenenler (eğer ehlerinden geliyorsa) itibar ederler.”

Bilmeyen; ama **bilmediğini de bilen** bu tür kimselerin araştırıp öğrenme imkânları her zaman vardır. Yani bu tür cehaleti bir tür hastalığa benzetirsek, bu tür cehaletin tedavisinin ilim öğrenmekle mümkün olduğunu söylemek uygun olur.

Bu sebeple diyorum ki cehaletin bu türü diğerlerine göre biraz daha masumdur.

2. ‘Cehl-i mürekkeb’: Bu tür cehalete katmerli cehalet veya iki kat cehalet demek yerinde olur. Bilememe yani bir şey / konu hakkında bilgi veya malumat sahibi olamamaya birlikte bu durumun da (yani cehalet durumunun) **farkında olamama halini anlatır:** Buna katmerli cehalet/iki kat cehalet de denebilir demiştik. Birinci hal bilememe hali ise, ikinci hal de bilmediğinin farkında olamama yani **bilmediğini de bilmeme** halidir.

(Devam edecek)

9) Tezkiret’ül-Evliya’nın Türk kültür tarihi içerisinde önemli bir yeri vardır. Türk dili yadigarları arasında Müsterek Orta Asya Türkçesi içerisinde rastladığımız pek çok dini eserden sonra bu isimdeki eserler, bilhassa Anadolu’da Batı Türkçesinin ilk zamanlarında görülmeye başlanmıştır. Bunda İran edebiyatının önde gelen simalarından olan Feridüddin Attar’ın payı büyüktür. Anadolu’da kurulan ve gelişen edebiyatımızın ilk zamanlarında olduğu gibi, çeşitli sahalarda ortaya konan eserlerde Fars edebiyatı tesirini hissettirmiş, başta Attar’ın eserleri olmak üzere pek çok eser Türkçeye tercüme edilmiştir. Bunlar arasında en önemli eser Tezkiret’ül-Evliya’dır.

10) 49/H ucurât 6

11) Enbiya 7 “Senden önce de ancak kendilerine vahyettiğimiz kimseleri peygamber olarak gönderdik; eğer bilmiyorsanız kitaplar hakkında bilgi sahibi olanlara sorun.”

Fe Eyne Tezhebun

İnsan, o güneşin dürüldüğü zamanı; dünyasının yıkıldığı zaman olarak algılandığı için, bunun anlatılan ve müşrikler için kara kara düşünülmesi gereken ahiret alemine evrilme olduğunu düşünmeleri bile mümkün görünmemektedir.

Allah'ın yolundan sapmış, ipini kırmış, Mevla'dan uzaklaşmışlara, kendisini sapasağlam bir kulp olan ve hablullah olarak tanımlayan kitap kendilerine geldiğinde serkeşlik yapıp sağa sola çekenlere bir sorgudur "fe eyne tezhebun".

Henüz yolun başında en temel sapkınlıkları olan, şirk konusunda kendilerini dalalet bataklığından kurtaracak ve sıratı müstakim gibi sonu Kitabın sahibine çıkacak yola hidayet eden bir kurtuluş muştusuna sırt çevirenlere, neye sırt çevirdiğinin farkında olmayan bu insanlara, sorulacak soru bu olsa gerek. "Fe eyne tezhebun"

Ayeti tek başına ele aldığımızda sahip olacağımız anlayışla, bağlamı içinde değerlendirdiğimizde sahip olacağımız anlayış biraz farklılaşmakta. Bu sebeple ayetin bağlamını göz önünde bulundurmamız, kaçış noktamızı belirlemede bize yol gösterecektir. Hani otobanlarda rampa aşağı giderken freni patlamış araçlar için kaçış yolları düzenlenir ya, insan rabbinin yolundan saptığında freni patlamış, yokuş aşağı giden araçtan farksızdır. Allah Mekkelilerin sapıtığı noktaları işaretlemek suretiyle nereye kaçması gerektiğini bu bağlam içinde anlatmaktadır.

Surenin harmonisi içinde baktığımızda koskoca bir sistem olan galaksinin, dünyanın da içinde bulunduğu güneş sisteminin nasıl çökeceği, kavrayamayan akla, bu akılla bakamayan gözlere, sergilenmek suretiyle anlatılmakta.

Her defasında madem tehdit ediyorsun hadi getir bakalım çalımı, kendine attığının farkında olmayan şirk kafasına, değil kendi yaşadıkları, bu küçük Mekke ortamı diyebileceğimiz dünyaları, içinde solda sıfır kalacak düzeyde bir cirme sahip ortamlarının, evrenle beraber yıkılışı anlatılırken, kendi vaz geçemedikleri aptal dünyalarını bir kenara bırakalım, hepsi devasa birer varlık olan aleminden Allah'ın nasıl vaz geçeceği anlatılmaktadır.

Öyle ya kurdukları ve ilahi yazılım;

büyük kitab, levhi mahfuza aykırı bu küçük şirk dünyalarına ayar vermek, yeniden sisteme uyarlamak adına tevhide davet edildikleri; Rablerinin keliminden uzaklaşınca nereye gittiklerini sanıyor bu adamlar.

Bir vazgeçemiyorlar, kurdukları küçük şirk dünyalarından. Oysa Allah gerektiği zaman, yaratılmış alemin içinde, tozunu bile yaratmaktan aciz oldukları bu kürelerin her birini, hatta; insanın içinde var olduğu sistemin hayat kaynağı, enerjisi, ışığı ve daha bizim bilmediğimiz nice faydalı işlerin kaynağı güneşi bile bir lambanın ayarını kısacak gibi değil, tamamen evrimleşecek bir biçimde yeni sisteme uyarlamak için nasıl çevireceğini anlatırken, seçilen kelimenin şiddeti insanı ürkütüyor, dehşete düşürüyor.

Öyle bir dehşet ki küvvirat, nasıl bir dönüşüm nasıl bir yeni sisteme çevrilme gerçekleşecek? İnsan bunun bile farkında değil. İnsan, o güneşin dürüldüğü zamanı; dünyasının yıkıldığı zaman olarak algılandığı için, bunun anlatılan ve müşrikler için kara kara düşünülmesi gereken ahiret alemine evrilme olduğunu düşünmeleri bile mümkün görünmemektedir.

Yıldızlar döküldüğünde, Allah insanın gördüğü kısmıyla, işin dehşetini anlatıyor. Dağlar, bakıldığında duruşuyla insanın içinde kararlılık vurgusu yapan dağlar, yürütülen ve toz haline getirilen bir görünüme dönüştüğünde, insan dünyada edinmekle büyük gurur sahibi olduğu en vaz geçilmez mallarını bile göremez hale gelecektir. Uğruna her şeyini feda etmekten durmadığı malların, ilgisini çekmediği o vakitte, hayatın içinde bir çeşitlilik gibi duran vahşi hayat gözler önüne serilecek ve yeniden dirilmenin dehşetini insana yaşatacak sahneler peşi peşine gelecek.

İnsan yaşadığı küçük dünyasının felaketlerine maruz kaldığında nasıl bir tepki ortaya koyar. Dünyası yıkılacak kadar etkilenir, psikolojisi bozulur, yerine göre "Çöktü üstüme dünya" diyebilecek şekilde bir ruhsal yıkıma maruz kalır.

Allah, yaşadığı bu küçük dünyadan baktığında gözünde erişilmezlik itibarıyla ve büyüklük, cesamet itibarıyla şaşırıp kaldığı bir aleminin yıkımından bahsetmekte. İnsanı bu yıkılan dünyanın altında kalmayacak yol azığıyla beraber başka bir evrene, cennete geçiş yolunda gönderdiği kitapla uyarmakta.

Her insan bilir ki yıkımların sonrasında birikimi olanlar, kendini toplama, dünyasını yeniden kurabilme adına diğerlerine göre avantajlıdır. Yolunu kaybetmiş, ahiret sermayesi olacak birikimi elde edememiş olanların büyük yıkım kıyametten sonra gideceği yerde kendini kurtarması mümkün değildir.

Uzak durmaya çalıştıkları, türlü bahanelerle kaçmaya çalıştıkları bu kitap onlara neleri yaptıkları takdirde yeniden kurulacak dünyaya hazırlıklı olabileceklerini anlatırken onlar ayetlerde sayılan geçersiz mazeretleri kendilerine bahaneler yumağı haline getirmekte.

19 - Kuşkusuz o Kur'an, değerli bir elçinin sözüdür.

20 - O elçi güçlüdür, Arş'ın sahibinin yanında çok itibarlıdır.

21 - Orada ona itaat edilir, güvenilir.

22 - Arkadaşınızı cin çarpmış değildir.

23 - And olsun o, Cebrail'i açık ufukta gördü.

24 - O, gayb hakkında cimri de değildir.

25 - O, kovulmuş bir şeytanın sözü değildir.

26 - Hâl böyle iken, siz nereye gidiyorsunuz?

27 - O, âlemler için öğütten başka bir şey değildir,

28 - İcinizden doğru gitmek isteyenler için.

Cahiliyenin verdiği cesaretle hakkında iler geri konuştukları Cebrail kimmiş bilsinler bakalım. Onun yüceliğini anlamaları adına zikredilen sıfatlar, Mekkelilerin daraltılmış, küçültülmüş dünyalarında ne kadar anla-

şılabilir? Kargadan başka kuş, bulamaçtan başka aş bilmeyen insanlara cennet tanımı yapmak, orada bulunan harika yiyecek ve içeceklerin ayrıntısını yapmak, ancak vakıf olamadıkları nesnelere imrendirmek suretiyle bir özentiye teşvik etmek olur. Nitekim Mekke'nin kısıtlı ortamından, seyahatlere gidip gelenlerin anlattıkları güzelliklere oturdukları yerden öykünerek bildikleri hayata talim edenler, bazı şeyleri anlamakta yaya kalmışlar, o imrenilesi hayata erişecek yolu benimseme güzelliğini idrak edememişlerdi.

Kitap kavramına uzak insanların hele hele Allaha insanı indirilecek kitap konusunda anlayış geliştirmeleri, şekilde görüldüğü gibi mümkün olmamıştır. Gözlerinin önünde cereyan eden hayat akışı içinde var olduğunu gördükleri kahinlerin ve sihirbazların kendilerini aldatmak adına ortaya koydukları insanüstü kaynaklardan bilgi alıyormuş sahtekarlıklarına alışık olmaları, vahyin ilahi boyuttan beşer boyutuna geçiş aşamasını izah ve anlama konusunda onları yanıltmıştır. Onlar gerçeği sahtesiyle karıştırmanın sıkıntısı içinde, gelen vahiyle birlikte hayatlarında olmazsa olmaz dedikleri şeylerin yanlışlığı dile getirilince iki türlü bocalamayı birlikte yaşadılar. Bir,

vahyin gelişindeki farklılığı kavrama, iki hayatlarında inkılap niteliğinde gerçekleştirilmesi gereken değişimler.

Asıl sıkıntı hayatlarından vaz geçememeleri olunca, işin kolayına kaçtılar. Gelen kitaba, geliş yöntemine, getiren elçiye mazeretler bularak, kulplar takarak kendilerini bu yeni akımdan kurtarabileceklerini sandılar. Onlar şimdiye kadar kendi oluşturdukları algılarla toplumu idare etmişlerdi. Fakat şimdi bütün algı dünyalarını çökertecek, kandırmacalarının foyasını ortaya dökecek yeni bir süreç başlamıştı.

Hakikatin süreci, insanların sahte algılarıyla oluşturdukları iğreti bir baraka niteliğinde kurulmuş, küçük şirk dünyalarını önüne katıp götüren sel misali ağır ağır sürüklemeye başlamıştı.

Halbuki bu gelen bir öğütten başka bir şey değildi. Uyarlar ya da uymazlardı. Fakat yaşadıkları hayatın yanlışları kendilerini öyle rahatsız ediyordu ki, düz bir şekilde aşırı tepki vermeden dursalardı belki bu kadar etkilenmeyeceklerdi. Fakat şirkin insanda oluşturduğu tahribatlar gerçek karşısında aşırı rahatsızlık doğurur ve bunun sonucu olarak tepkiler ortaya çıkarır. Tepkilerin ortaya çıkması şirkin ve küfrün yanlışlar yapmasına neden olur

ve bu tavırların toplamından, hakikat; şirki ve küfrü siler süpürür ortadan kaldırır.

Nitekim vahyin karşısında sergiledikleri o itirazlar zamanla tepkilere sebep oldu. Tepkilerle sonuç alamayınca. Yok etmeye yeltendiler. Allah şirk ve küfrün yıkıcı etki ortaya koymayı düşündüğü yerde ilahi sistemi çalıştırır ve onca ağlamalarına, sızlamalarına ve tepinmelerine rağmen onları yok eder.

Öldürdükleri kız çocuklarına vicdanlarının ses vermemesi, onlarda hakikat karşıtı nasırlaşmış bir kalp olduğunu gösterir. Dolayısıyla gerçeği görme konusunda asıl makam olan kalp görmeyince göz sadece dış dünyaya açılmış bir delikten ibaret kalır. Kör bir kalbin göremediği hakikate kulp takması lisan ile mümkün olur. Bu seri böylece devam eder ve sonuçta ortada cehenneme kütük olacak bir huşubun müsennede kalır.

Kur'an kaçarak kurtulunacak bir kitap değil aksine sınırsız sarılmak suretiyle kurtulunacak kitaptır. Vesselam

Bu Gidiş Nereye?

Bazen durup kendi kendime soruyorum: Ne oldu bize?

Ne ara bu kadar yabancılaştık birbirimize, ne ara bu kadar kirlendi kelimelerimiz, ne ara insan kalmak bu kadar zorlaştı?

Bir zamanlar hayatın içinde bir huzur vardı. Sabahın serinliğinde bakka-lın önünden geçen biri mutlaka selam verirdi. Komşunun kapısı açıksa içeri buyur edilirdi. Hele köy yerlerinde, müstakil evlerde, kapı üzerine takılan, güneş batıncaya kadar evi sineklerden koruyan tüller vardı samimiyeti arala-yan. Sofralarda bereket, gözlerde merhamet, dillerde dua vardı. Şimdi selam da eksik, bereket de, dua da... Kapı üst-lerinde perdeler yok, herkes birbirini görüyor ama kimse kimseyi görmüyor aslında.

Eskiden utanmak ayıplanmazdı, güzel ahlakın nişanıydı, saygı göstermek gurur kaynağıydı. “Edep” denilen şey sadece bir süs değil, hayatın omurgasıydı. Şimdi utanmamak cesaret, saygısızlık özgürlük, kibir ise başarı sanılıyor. Bir şeyleri kaybettik ama hâlâ farkında değiliz. Gürültü ve kalabalık o kadar çok ki, kaybolan sesleri duyamiyor, kendimizi göremiyoruz.

Eskiden hayatın bir ahengi vardı... Sözün bir kıymeti, bakışın bir manası, susmanın bile bir asaleti olurdu. Bir çocuğun “eline sağlık teyze” deyişi kadar sade ama içten bir nezaket taşıyan toplum, kibarlığı gösterişin bir parçası yaptı. Şimdi her şey hızla tükeniyor; kelimeler ucuzladı, manaları kayboldu; itina ile kurulan uzun cümleler, “knkş, grşz, pxytwq, bybş, hvyks” gibi kalıbı olmayan manasız harf yumak-larıyla katledildi. Duygular yapaylaştı, emoji denilen şekillerin esiri oldu, insanın iç sesi bile gürültüye karıştı. “Ne oldu bize?” diye sormaya korkar olduk, çünkü cevabı kendi kendimize unuttuk.

Mahallede çocuk sesleri karışır-dı akşam ezanına. Şimdi o seslerin yerinde telefon melodileri var. O saf gülüşlerin yerini, sanal kahkahalar aldı. Sofralarda bereket değil, gösteriş konuşuluyor artık. Eskiden biri “Allah bereket versin” dedi mi, yürek doyardı. Şimdi eline sağlık demenin yerini “mecbur yapacak” zihniyeti aldı dil sustu, mide doldu ama ruh aç kaldı.

Bir zamanlar “Ayağında gümüş hal hal” diye içten şarkılarla sevinirdik. Sözde bir hikmet, bir his, bir zarafet olurdu. Şimdilerdeyse “hav hav” diye bir zımbırtı var, adına da müzik diyor-lar. Ruhsuz ritimler, manasız sözler... Ne kulağa huzur, ne gönle teselli veriyor.

Ve işte tam burada bir hakikat to-kadıyla inliyor gönül sessiz bir çığlık yükseliyor kalbe yankısı düşmeyen “eyvaaaahhh insanın içi boşaldı” insan oldu “minsan”;

Günün birinde, devrin Padişahı (muhtemelen Birinci Ahmet) ; bu usul ve üslubun hikmetini anlamaya çalış-mış. “Yahu İncili, bıktım senin bu m’li tekrarlarından. Ev’i anladık da mev ne-yin nesi; elbise tamam da melbise ne demek; padişah belli amma madişah kim oluyor?” diye çıkmış.

İncili Çavuş, kendisinden bekleneni yapmış; Padişah’ı sorduğuna, soracağına pişman eden bir cevap vermiş. «Hünkarım, ev, sizin saray-ı şahanenizdir; mev, bizim fakirhanemiz. Elbise, sizin sırmalı urbalarınız-dır; melbise, bizim pırtılarımız. Padişah, rahmetli babanız olurdu; madişah ise, tabi ki sizsiniz” demiş.

Şifahaneyi hastahane yaptık, mes-keni(sukûn bulunan yer) ev yaptık, kültürü mültür, irfını mirfan yaptık.... Manayı, önemi değeri ne çok şeyimizi kaybettik.

Bir zamanlar duyguları derin, se-vinci hakiki, hüznü samimi olan insan; şimdi ekrana bakan, hazır duygularla yaşayan bir kuklaya dönüştü. Kendi benliğini parça parça sanal vitrinlere bıraktı. Sevincini filitreden, acısını eti-ketlerden geçiriyor. Gülüyor ama his-setmiyor; konuşuyor ama anlatamıyor; yaşıyor ama yaşamıyor. Modern çağın ışıkları altında parlayan bir kalabalık var — ama o kalabalığın ortasında in-san yok artık, sadece gölgeleri var.

İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” sö-zünün ağırlığını unuttuk. İnsan, dev-letin temelidir; kültürünü kaybetmiş, ahlakı çökmüş, kalbi susmuş, vicdanı körleşmiş, beyhude uğraşlarla ruhları-nı öldüren insanlar taşıdıkları cesetle-riyle devletlerini ayakta tutamaz.

Sevginin ölçüldüğü, emeğin de-ğil, etiketin konuşulduğu bir toplum,

inançlarını çıkarlarıyla şekillendirmiş-se erdemini, insanlığını yitirmiştir ar-tık. Bir özür, bir helalleşme, bir teşekkür insanlığın anahtarlarındandır.

Umuma açık, toplu kullanılan alan ve araçlarda ne kadar çok uyarı levha-larıyla karşılaşılıyor değil mi? Bazı levhaları görünce insanlığımdan uta-nıyorum, âdâb-ı muaşeretini medeni-yet canavarının midesine gönderince yobazlığımıza uyarılarla tokatlar iner oldu.

Sahi, biz neyi kaybettik ki? Bir te-bessümün, bir özrünün, bir “hakkını he-lal et” demenin kıymetini mi? Yoksa insan olmanın anlamını mı? Helal-leşmek, sadece affetmek değil; kırılan bağları onarmak, vicdanı ve kalbi te-mizlemektir. Teşekkür etmek, nimete verilen değer ölçüsüdür. Saygı sahip-lenmenin ve varlığı sürdürmenin gere-ğidir.

Dünya değişti diyorlar. Ama galiba Dünya değil, biz değiştik.

Biz kendi ellerimizle soldurduk değerlerimizi, “modernlik” uğruna yi-tirdik ruhumuzu. Bir milletin çöküşü, gökdelenlerle değil, kalplerin taşlaş-masıyla başlar.

Bugün her şey var gibi ama hiçbir şey tamam değil. Evler dolu ama yuva yok. Söz çok ama samimiyet yok. Ses var ama anlam yok. Ve biz hâlâ “geliş-iyoruz” sanıyoruz.

Belki de sormamız gereken tek bir soru kaldı:

Bu gidiş nereye?

Eğer yönümüzü yeniden vicdana, ahlaka, insana çeviremezsek; moder-nleştiğimizi sanırken aslında insan-lığımızı kaybedeceğiz. Oysa hâlâ geç değil. Bir selamla başlayabilir her şey. Bir özürle, bir tevazu ile bir “hakkını helal et” ile...

Çünkü insanın yeniden doğuşu, çoğu zaman sadece bir vicdan kıvılcı-mıyla olur.

Alimin ölümü, alemin ölümü gibidir

Alim toplumun vicdanıdır. Bir toplum alimini kaybettiğinde en başta adaletini, merhametini kaybedecektir. Meydan “din bezirganlarına”, “din tüccarlarına” kalacak ki “Bekri Mustafa”nın hikayesi bile bu trajediyi anlatmaya yetmeyecektir.

“Bir şehri helak etmek istediğimizde, o şehrin şımarık elebaşlarını yönetici yaparız da onlar orada kötülük işlerler. Böylece ona (şehir halkına azap) sözü gerçek olur; orayı darmadağın ederiz.” (İsra, 16)

“Böylece biz her şehirde oranın suçlularını liderler yaptık; sonunda oralarda bozgunculuk yapmayı tercih ederler. Onlar, kendilerinden başkasını aldatamazlar; (fakat) farkında olmazlar.” (Enam, 123)

Bir toplum, bir halk, bir ulus veya bir devlet yok edilmek, etkisiz hale getirilmek isteniyorsa yapılması gereken hiç şüphesiz, o toplumun en güçlü dinamikleri olan başta din olmak üzere ahlaki değerlerini, hukuk normlarını, eğitimini, iş/ticaret yapış şekillerini, edep/namus anlayışlarını direkt veya endirekt değiştirmek/yozlaştırmak suretiyle güçlü bir dejenerasyonu gerçekleştirmek yeterli olacaktır. Böylece o toplumun ölümünü kaçınılmaz kılmış olursunuz. İşte Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran irade ve sonraki gelenler, dünü yok sayıp reddi mirasta bulunarak yönünü/istikametini batıya çevirmiş ve onların belirlediği kriterlere göre bir toplum yaratmaya çalışmışlardır. Asırlardır tüm cihanda, adalet, ahlak, hak/hukuk başta olmak üzere varoluşunun en temel gerekçeleri üzerinde etkin ve egemen olan bu toplumun hamuruyla oynanmaya başlanmış ve kendilerince modern bir toplum oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yeni bir ulus yaratma projesi hayata geçirilerek, düne ait, geçmişe ait ne varsa reddedilmiş, toplumun en temel dinamiği olan dini argümanlar tedavülden çok sert, acımasız, zalimce yöntemler kullanılarak kaldırılmaya çalışılmıştır. Evrensel bir din olan ve bu dinin en belirgin unsurları olarak bilinen Ezan gibi, namazda okunan sureler gibi vazedildiği dil olan Arapça yasaklanarak Türkçeleştirilmiş ve bu şekliyle okunması, okutulması emredilmiştir. Direnenler ise hiçbir yargılama yapılmaksızın -önce asın sonra

delil toplarsınız mantığıyla- kurulan darağaçlarında sallandırılarak büyük bir korku dalgası yayılmaya çalışılmıştır. Bu darağaçlarında en çok sallandırılanlar ise şüphesiz ki alimler olmuştur. “Alimin ölümü, alemin ölümü gibidir” kelamı kibarını düşündüğümüzde bu seçinin bile gelecekte bu toplumu ne tür acıların ne tür sıkıntıların beklediğinin de önemli bir göstergesi olacaktır. Zira alim toplumun vicdanıdır. Bir toplum alimini kaybettiğinde en başta adaletini, merhametini kaybedecektir. Meydan “din bezirganlarına”, “din tüccarlarına” kalacak ki “Bekri Mustafa”nın hikayesi bile bu trajediyi anlatmaya yetmeyecektir. Ayrıca gerçekleştirilen devrim ve düzenlemelerle de batı toplumu oluşumunun tüm alt yapıları tesis edilmeye çalışılmıştır. Hukuk tamamen batıdan devşirilmiş medeni, icra iflas ve borçlar kanunu İsviçre’den, ticaret kanunu Almanya’dan, ceza kanunu İtalya’dan, İdare hukuku Fransa’dan alınarak İslam hukukunu çağırıştırabilecek tüm maddeler kazınarak yok edilmiştir.

Devrimlerle kurulmaya veya ıslahatlarla dönüştürülmeye çalışılan her yeni sistem/düzen kaçınılmaz olarak kendi dünya görüşlerine uygun yeni ahlaki değerlerin oluşumunu da beraberinde getirecektir. Toplumsal kabul ya “demir yumruk” yöntemiyle, ya da “Makyavelci” yöntemlerle gerçekleştirilecektir. Bazanda iki yöntemde eş zamanlı olarak kullanılacaktır. Tabi bütün bunlar için toplumun her kesiminden “kurşun asker” kabilinden inanmış kadrolara ihtiyaç olacağı da unutulmamalıdır. Bunlarda müesses kurumlar eliyle sağlanacaktır. Fakat her şeye rağmen bu değişim/dönüşüm çok kısa sürede olmayacağı gibi, devrimci kadrolar istediği sonuçlara her zaman ulaşamayabileceklerdi.

Her şeyi yasaklamak, düne ait ne varsa yok etmek, dününden, insanından, toplumundan, değerlerinden utanmak çok da sağlıklı insanlara has davranışlar olmasa gerek. Bunlar

olsa olsa şizofren düzeyinde hastalıklı ruhlara sahip kendini akıllı zanneden zavallı kişilik fukarası figürlerdir. Öyle ki, kendi özünden, geleneğinden, kültüründen neşet etmiş türkülerine, şarkılarına, ağıtlarına bile tahammül edemeyip banal/gerici/çağdışı bulan zihniyet, bunları bile yasaklayacak kadar işi ileriye götürmüş ve batı unsurları olan balolarda, salonlarda çağdaş(!) batı müziği eşliğinde kendinden geçerek gelişmişliğe/uygarlığa adım attıklarını sanıyorlardı. Onların yakın tarihimizde ki anlı-şanlı(!) temsilcileri ise muhtemeldir ki sözlerini ve ne anlatmak istediğini bile bilmediği Beethoven’ın “Dokuzuncu Senfoni”sini çalması üzerine kısa bir konuşma yaparak, salonda bulunanları işaret ederek “İşte çağdaş Türkiye! bu” demişti. Aslında onlara gerçek çağdaşlığı Anadolu insanı çok güzel bir şekilde anlatıyordu anlamak isteyen kafalara; “Bir gün Bayburt’a senfoni orkestrası gelir. Tüm Bayburt halkı bu konseri izlemek için davetlidir. Konseri merak eden Bayburtlular salonu hınca hınç doldurur. Konser sonunda bir gazeteci, Bayburtlu bir vatandaşa senfoni konserini nasıl bulduğunu sorar. Bayburtlu cevap verir: (Bayburt Bayburt olalı böyle zulüm görmedi)”...

Yıllar yılları kovalıyor, kimisi Kemalist, kimisi muhafazakar/dindar, kimisi sosyal demokrat olmak üzere iktidarlar değişiyor ve bu topluma giydirilmeye çalışılan “batı gömleği” her yapılan provalarla adeta ilmek ilmek işlenerek dikiliyordu. Aslında iktidara gelen kadrolar çok farklı dünya görüşlerinin sahibi gibi lanse edilmeye çalışılsa da aslında hepsinin ortak noktası liberal/kapitalist politikaları çağın koşullarına göre geliştirmek ve toplum tarafından daha da içselleşmesini sağlamaktan öte bir şey değildi. Nerede bir tikanıklık oluştu hemen müdahale edilerek yeni kadroların iş başına getirilmesini sağlamak sistemin en iyi başardıklarındandır. Hani zamanında malum zat “Memleket komünist olacaksa onu da biz yaparız” diye bir cümle sarf etmişti

Çağımızda bir toplumu değiştirme/dönüştürme noktasındaki en güçlü unsurun medya olduğu su götürmez bir hakikattir. Birçok insanın kendilerine rol model aldığı insanların kahir ekseriyetle siyaset, sanat, spor dünyasının popüler karakterleri olduğu görülmektedir.

ya bu aslında hakikatin en çıplak söylemiydi. Dolayısıyla sistemle uyuşmayan bir şey mi var hemen bakılır icabına. Abdest aldırılması gerekiyorsa abdest aldırılır, cenabet gezdirilmesi gerekiyorsa cünüp bırakılır.

Çağımızda bir toplumu değiştirme/dönüştürme noktasındaki en güçlü unsurun medya olduğu su götürmez bir hakikattir. Birçok insanın kendilerine rol model aldığı insanların kahir ekseriyetle siyaset, sanat, spor dünyasının popüler karakterleri olduğu görülmektedir. Gerek yaygın medya mecralarında gerekse dijital platformlarda en çok izlenen programların ve dizilerin ne yazık ki bu toplumun örf/adet/gelenek/göreneklerinden oldukça kopuk ve ciddi ahlaki problemler oluşturacak türden yapıtlar olduğu bilinmektedir. Üstelik bu kanalların yönetimi “muhafazakar” simalar tarafından oluşturulmaktadır. Tabi araya serpiştirilen ve duyguların okşanmasını sağlayan maziye ait olayların kendi zihin ve yaşam dünyalarına uygun bir şekilde kurgulanarak servis ediliyor olması da ayrı bir garabet olsa gerek. Yani işin özü; Müslüman mahallesinde salyangozu başkaları değil kendi din daşları satmaktadır.

Son yıllarda tüm medya mecralarında artan düzeyde ve dozajda şiddet, katliam, cinayet, uyuşturucu, kumar gibi toplumun her kesimini ilgilendirecek asayiş olayları geniş yer bulmaktadır. Hiçbir gerekçesi olmayan “keyfe keder!” diye tanımlanabileceklerden, “bir incir çekirdeğini bile doldurmayan” gerekçelere varana kadar işlenmekte olan cinayet haberleri, bunu adeta meslek haline getirmiş seri katil hikayeleri... Anne-babasını, nenesi-de-desini, eşini, çocuğunu, ağabeyini, yeğenini, amcasını, dayısını, komşusunu, ortağını, patronunu, arkadaşını... alçakça/canice katledenlerin haberleri... Ahlaksızlığın zirvesi sayılan her türlü tecavüz dahil cinsel rezalet ve pornografi... Sanal ve reel kumar haberleri... Yolsuzluk, hırsızlık, rüşvet gibi haksız kazancın meşrulaştırılmaya çalışıldığı haberler...Boşluğa düşüp bir çıkış yolu bulamayanların intihar haberleri... Uyuşturucu ve alkol komasına girenlerin doğurdukları acınası görüntüler... Milyonları aşan borcunu ödemediği için haklarında işlem başlatılanlar... Çeteler... Adalet ve hukuka olan güven problemlerinin artması...

Yukarıda ki paragraf kendinden önceki paragrafların bir bakiyesi, kaçınılmaz sonucudur. Her şeyin ekonomik kalkınma üzere bina edildiği politikanın trajik fotoğrafları. Her mahallede birden fazla cami, Kur'an Kursu, bir İmam-Hatip, her şehirde bir veya daha fazla İlahiyat açıyor olmanız bile bu tabloyu değiştirmeye yetmiyor ne hazindir ki. Dindar gençlik sloganları ateizmin, deizmin, agnostizmin önüne geçemiyor ve tam tersi dine karşı tepkisel bir nesil yetişiyor. Dini temsil durumunda bulunanlar söylem ve eylem tutarsızlığı ile topluma iyi örnekler olmaktan çok uzak bir görüntü sergiliyor. Konformist bir yaşam kahir ekseriyetin vazgeçilmezi kılınmış, neticede ortaya konulan çaba/gayretler bu yaşam tarzının sürdürülebilirliğini sağlamak üzere oluşturuluyor. Dolayısıyla bu anlayışın önünde engel olabilecek din dahil tüm duygu, düşünce ve inançlar budanarak, yeniden yorumlanarak etkisiz hale getirilmesi sağlanıyor. İnandığı gibi yaşamayanlar, yaşadıkları gibi inanmaya başlıyor ve çağdaş din adamları eliyle de yeni bir fıkha sahip olmanın hoşnutluğunu yaşıyor.

Modern bireye empoze edilmeye çalışılan özgürlük, din başta olmak üzere kendini sınırlayan tüm değerlerden azade olmak, tüm prangalarını kırıp atmak anlamına gelmektedir. Kanun, kutsal, kural tanımayan, kendisini sınırlayacak ölçüleri takmayan, her şeyi elde etmeye çalışan bir insan. Yaşamının bir anlam yüklemesine sahip olmadığı, gri/fulü bir dünya tasavvur içinde hayal kuran, zamanın, mekanın bir anlam ve öneme sahip olmadığı, nerede nasıl duracağını bilmeyen bir insan, gerçek anlamda korkulacak, te-dirgin olunacak biridir.

Her iktidar, sistemle entegrasyonunu başarılı bir şekilde sağlayacağı kendi sınıfsal toplumunu oluşturur. Muhafazakar iktidarlarda “din/i/dar” bir toplum oluşturma hazzını yaşar her daim. İşte günümüzde sonradan görme “modern müslümanlar” türetil-di toplumumuzda. Yani yeni bir burjuva sınıfı. “Allah kulunda nimetlerini görmek ister” veya “her şeyin en iyisine Müslümanlar layıktır” absürtlüğü kabilinden eşyaya bakış açısı geliştiren kişilik deformasyonuna uğramış modern müslümanlar. Sistemi değiştirmeye talip olanların sistemle nasıl entegrasyona girdiklerinin serencamıdır aslında tüm bu yaşananlar. Para ile tanıştılar, kapılarını açan-çantalarını taşıyan makamların ve mevkilerin yeni sahipleri oldular. Kadın-erkek ilişkilerine gelince, çağını atlamış bir nazarın, bir duygunun ortaya koyması gereken tüm davranışları sergileyecek düzeyde son derece modern(!) bir yaklaşım. Onların gündeminde bir toplumsal yozlaşma, bir ifsad, bir bozulma da yok. Tam tersi her şey çok güzel. Hatta daha da öte, hızını alamayıp “asrı saadetten” sonraki en iyi İslam anlayışı ve yaşan-tısının bugün bu topraklarda gerçekleşmekte olduğunu iddia edecek kadar şirazesini kaybedenler bulunmaktadır. Bunlar başlarını toprağa gömmüş bir takım gerçeklere kör ve sağır insanlardır. Bunların birde çok bilmiş entelleri var milattan önceye adresleme yapan. Neymiş efendim tarihin her döneminde büyükler küçükleri eleştirmiş, özellikle de gençleri. Örneğin Aristoteles, yaşadığı dönemde, yani M.Ö. 350 yılında “Bugünlerde gençler kontrolden çıkmış durumda. Kaba bir şekilde yemek yiyorlar, yetişkinlere karşı saygısızlar, ebeveynlerine karşı çıkıyorlar ve öğretmenlerini sinirlendiriyorlar” diye yazmış. Ondan yaklaşık 450 yıl sonra Hesiod ne demiş diye baktığımızda: “Günümüz gençleri öyle umursamaz ki, ileride ülke yönetimini ele alacaklarını düşündükçe umutsuzluğa kapılıyor. Bizlere, büyüklerle karşı saygılı olmayı, ağır başlı davranmayı öğretmişlerdi. Şimdiki gençler kurallara boş veriyorlar. Çok duyarsızlar, beklemesini bilmiyorlar.”

Giden dünya mı, insanlar mı?

Bu gidiş nereye?

Dünya pusulasını yitirmiş bir gemi gibi korkunç bir karanlığa sürükleniyor. Adaletin ve ahlakın olmadığı, insan onurunun hiçe sayıldığı, karanlık bir çağa tanıklık ediyoruz. Gözlerimizin önünde modern çağın soykırımı yaşanıyor. Gazze’de çocuklar kadınlar masum insanlar katlediliyor. Filistin toprakları kan gölüne döndü. Sonradan gelip o toprakları gaspedenler zulüm üstüne zulüm işlemektedirler. Halbuki Filistin yüzyıllardır Filistinlilerindir. Müslümanların yönetime hakim olduğu yıllarda o topraklarda bir çok inanç sahibi huzur içinde inandıkları gibi yaşadılar. Kimse kimseye zulmetmedi ta ki 1917 yılında Osmanlıdan çıkıp İngilizler işgal edinceye ve 1948 yılında İngiliz-Yahudi İmparatorluğu Siyonist bir Yahudi devleti kurduruncaya kadar. Batı, kapitalizm denilen “Dünya Sömürü Sistemi”ni icat ederek tüm ülkeleri birer sömürgeye dönüştürmüş durumdalar. Tüm sistemler iflas etti. Artık dünyanın hakimi ekonomik olarak Kapitalizm, yönetim olarak Liberalizm, sosyolojik olarak sahte sevgiye dayalı Hümanizmdir. İnsanlık yaşantı olarak heva hevesini ilahlaştırarak kendi tanrılığını ilan etmiştir. Bir çok devletin yöneticisi Yahudidir veya yahudinin uşağıdır. Çünkü paranın tahakkümüyle yöneticileri belirleyen büyük şirketlerdir. Şirketlerin sahiplerinin çoğunluğu yahudidir.

-Küresel Siyonist güçler 1948 yılında Filistini Yahudilere yurt olarak belirleyip oraya yerleştirdikten sonra orada zulüm başlamış ve askeri yönden güçlü ve dokunulmaz devletleri arkasına alarak o gün bugün zulmünü devam ettirmektedir. Bu devletler ABD, Rusya, Çin, İngiltere ve Fransa’dır. Bunların onaylamadığı bir karar geçersizdir. Yahudiler onların da desteğini alarak her türlü hırsızlık, gasp, zulüm, öldürme, işgal katliam ve soykırım yapmaktadır tüm dünya acizdir.

-1948 yılından beri devam eden İsrail zulmüne “Karşı Saldırı” şeklinde 7 Ekim 2023 te “El Aksa Tufanı” adıyla bir operasyon başlatmış ve düşmana büyük zarar vermiştir. Ancak akabinde güçlü! Zalimler Sürüsü bir araya gelerek tüm gücüyle GAZZE’ye abandılar

ve bir SOYKIRIM gerçekleştirmeye başladılar. İsrail bu yazıyı yazdığım saatlerde 7 Ekim2023’ün yıldönümü olan 7 Ekim 2025 te hâlâ her türlü uçak füze Siha Dron kimyasal biyolojik silahla hatta aç bırakarak SOYKIRIM yapmakta ve an itibarıyla tespit edilebilen 70 Bin şehit, 200 binden fazla yaralı olmuştur. Yerle bir edilmiş Gazze ve Batı Şeria açık hava hapishanesine dönüştürülmüştür. Dünya bu zulmü seyrediyor. Zulme karşı çıkmaya çalışan merhamet sahibi insanlar ise zalim yöneticiler tarafından engellenmektedir.

-Kudüse hakim olan dünyaya hakim olur. Peki Kudüsün sahibi kimdir? Birçok gerekçeler ve tarihte en uzun süre hakimiyeti altında tutmakla Kudüs Müslümanlarındır. Çünkü tarih boyunca Yahudilerin Kudüs üzerindeki toplam fiilî hâkimiyet süresi 521 yıldır. Ancak Müslümanların hâkimiyetinde ve idaresinde ise 752 yıl kalmıştır. Kudüs ve Filistin bölgesinde yaşayan insanlar, hangi inançta olurlarsa olsunlar en adaletli en huzurlu en güvenli hayatı Müslümanların hakimiyetinde yaşadılar.

-Kural tanımaksızın zulümle hükmedilmeye çalışılan bu dünya nereye gidiyor ? Siyonist Yahudiler ve Siyonist Hristiyanlar, neoconlar vs. sapık inançlarıyla Tanrıyı Kıyamete mi zorluyorlar!? Yoksa bencil haset ve açgözlülüklerini “Bu dünyaya 8 milyar insan fazla, dünyanın nüfusu 500 bine düşürülmelidir” fikri ile savaş, soykırım ve katliamlarla nüfus planlaması mı yapmaktalar ? Yoksa “Tanrı öldü artık Tanrı biziz” diyerek politeist tanrıçılık oynayarak yeryüzünü parsellediler de yeni tanrılar yeni hedef ve projelerle kendilerinden başkalarını yok etmeye mi çalışıyorlar?

-Yıl 2025, ABD Başkanı Trump, Avrupalı liderleri Oval Ofiste Sınıfta öğretmenini dinleyen ama huzursuz ilkokul çocukları gibi karşısına dizmiş, kendisi masaya kurulmuş, kibirli ve tepeden bakan bir tavırla görüşmeler yapmaktadır. Bu fotoğraf 2025’li yıllarda dünya düzenini özetlemektedir.

-Amerikalı bir milyarder yatırımcı ve hedge fonu yöneticisi olan Ray Delio Yatırım Felesefesi İlkeleri adlı kitabın-

da dünyanın son 500 yıllık tarihindeki tüm değişimleri 5 düzenin dalgalarına bağlıyor. Onlar şöyle;

Ekonomik Düzen: Büyüme ve refah bir noktadan sonra borç krizine ve tıkanmaya dönüşüyor.

Toplumsal Düzen: Gelir ve fırsat eşitsizlikleri kutuplaşmayı ve çatışmayı büyütüyor.

Jeopolitik Düzen: Yükselen güçler, hakim güce meydan okuyor, küresel düzen yeniden yazılıyor.

Gezeğinin Düzeni: Doğa isyan ediyor; salgınlar, iklim krizleri, kuraklıklar dengeleri sarsıyor.

Teknolojik Düzen: Yenilik sıçramalar yaratıyor ama aynı anda eşitsizlikleri ve rekabeti de körüklüyor.

Bu düzenlerin bozulması her zaman mazlumların, inanç sahibi insanların aleyhine olmaktadır. Artık Adalet ve Hukukun üstünlüğü değil gücünün hukuku geçerlidir. İnsanoğlu maden-manen büyük sıkıntılar içinde ve bu sıkıntılar her geçen gün artıyor. Büyük tehlikeler var, daha büyükleri kapıda. Örneğin; Harpler, hastalıklar, doğal afetler, ekonomik buhran ve geçim sıkıntıları, bölücülük, terör, etnik ve kabile kavgaları, mikro milliyetçilik yaparak ötekileştirme gibi hadiseler.

-Bir de maneviyat-iman noktasında yaşanan sıkıntı ve tehditler var. Bunlar da; dinden-imandan uzaklaşma, fâiz, zina, ahlaksızlık gibi her türlü haramın yaygınlaşması, haramların sıradanlaştırılarak meşrulaştırılması, nefsin, heva ve hevesin ilahlaştırılması, insanların harama teşvik edilmesi, yeni icat sanal zevk ve eğlenceye düşkünlüğün artması, hele internet-sosyal medya bağımlılığının içinden çıkılmaz boyutlara taşınması beklenen “Metaverse” ChatGpt, Deep seek vs. gibi Yapay Zeka gibi teknolojik ürünlerin hayatımızın her alanına sirayet etmesi ahlakın, güvenlik ve mahremiyetin ortadan kalkması.

-Ayrıca bu manevi yozlaşmayı ya farketmeyen ya da farketmediği halde farklı gerekçelerle söylemeyen veya söyleyemeyen veya az bir paha karşılığında çarpitan din satıcısı şahıslar var oldukça bu toplum nasıl uyanacaktır?

Kendisi uykuda olanlar başkalarını nasıl uyandıracaktır. 1630'lu yıllarda İstanbul'da yaşayan İcki müptelası Bekri Mustafa'yı bir gün Ayasofyada cenaze namazını kıldırarak imam epey gecikince Kafasında kavuğuyla hoca zannedip imamete geçirirler her ne kadar yok ben hoca değilim dese de. Neyse namazı kıldırır akabinde ölünün kulağına eğilir ve şöyle der; "Sen şimdi aramızdan ayrılp ahirete gidiyorsun. Eğer orada bu dünyanın ahvalini sorarlarsa, "Bekri Mustafa Ayasofyaya imam oldu dersin onlar anlarlar" Demiş. Bugün ülkemizin ve ülkelerin hali maalesef bu durumda. Din tüccarları çok.

-Bugün şeytan ordusuyla çalışıyor, imanları yok etmek, insanları Hakk'tan uzaklaştırmak için uğraşıyor; "İblis: 'Şu benden üstün kıldığına da bir bak! Eğer kıyamet gününe kadar beni ertelersen, yemin ederim ki pek azı dışında onun neslini kendime bağlayacağım.' dedi." (İsrâ: 62). Gün geçtikçe insanoglu şeytanın ve işbirlikçisi olan insanların tuzağına düşüyor, paraya ve teknolojiye hükmetmeye çalışan şeytanî bir zümre kendi güdümlelerinde sanal bir âlem kurmaya, insanı da bu âlemin içine hapsedmeye, modern köleler, man-kurtlar haline getirmeye çalışıyor. Bu amacına ulaşmak için insanoğlunun zaafalarını sonuna kadar sömürüyor, nefsanî, şeytanî zevklerle dolu bir sanal evren kurmaya çalışıyor. Gün gün beyni uyuşturulmuş, ruhu esir edilmiş, Allah'tan uzaklaşan bir nesil ortaya çıkıyor. Modern Hasan Sabbah'lar bütün dünyaya hükmetmeye, işgal etmeye çalışıyor. Halbuki Kur'an da; "Ey Âdemoğulları! Ben, size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu dosdoğru yoldur, diye emretmedim mi?" (Yâsin: 60-61) denmiyor mu?

-Görünen görünmeyen, maddi manevî tehlikeler, belâlar, fitneler her tarafımızı sarmış durumda insanlar sanal âleme, oyuna, eğlenceye, harama dalmış, şuursuzca gidiyor. Bu gidiş nereye? Bu gidiş kim doğru yöne çevirecek ? "Allah'ın hududunu koruyanlar var ya, işte bu müminleri müjdele!" (Tevbe: 112).

-Bütün bu ekonomik badirelerin en büyük sebebi dünya iktisadî sistemini fâiz-kumar ekonomisi haline getiren bugünkü kapitalist düzendir. Bu küfür ve haram çarkı bütün ülkeleri ve halkları ezmeye başladı. Paraya sıkışan yönetimler halkın elindeki altınını, parasını çekebilmek için türlü fâizler vaat ediyorlar. Ama Rabbimiz bize ne diyor "Yok eğer fâizi terketmezseniz, bunun Allah'a ve Peygamber'e açılmış bir savaş olduğunu bilin." (Bakara: 279) . Rabbimizin en çok buğzettiği haramlardan biri fâizdir. Faizin azı da çoğu da haramdır.

Bütün bu ekonomik badirelerin en büyük sebebi dünya iktisadî sistemini fâiz-kumar ekonomisi haline getiren bugünkü kapitalist düzendir. Bu küfür ve haram çarkı bütün ülkeleri ve halkları ezmeye başladı.

Yeryüzündeki sosyal adaleti sağlamak İslam'ın zekat müessesesini çalıştırmaktır.

-Güçler savaşında şunlar olabilir; Su savaşları, iklim değişikliği, Pandemiler, Kıtliklar, nükleer savaş vs. ile dünyanın sonunu getirebilirler. Sermaye çok hızlı el değiştirecek, eski zenginlerin yerini dijital zenginler ve silah sanayi alacaktır. Zenginleşmek ve fakirleşmek çok hızlı olacaktır.

-11 Eylül 2001 tarihi, saldırıyı yaptığı iddia edilen EL-KAİDE örgütünün, Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı 4 yolcu uçağıyla yaptığı saldırı dizisinin adıdır. Uçakların ikisi New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin "İkiz Kuleler" olarak anılan 110 katlı 2 ofis binalarına, 3. uçağı ise Pentagon'a (ABD ordusunun karargâhına) çarptırdılar. 4. uçağın Washington, DC'deki bir federal hükûmet binasını vurması planlanmıştı; ancak uçak, bir yolcu isyanının ardından Pensilvanya'da bir tarlaya düştü. ABD ve tüm Batıda bu saldırıyı yapan örgüt İslami! olarak kabul edilip onun üzerinden İslami saldırgan, terör yanlısı, masumları öldüren vahşi bir din ve mensuplarını da öldürülmeleri gereken teröristler olarak tanıttı. Artık dünyada tüm gayri islami güçler ve devletler İslam düşmanlığında anlaşılar. Artık en büyük tehlike İslamdı. Bundan sonra değişik gerekçelerle halkı Müslüman olan ülkelerde karışıklıklar, savaşlar, saldırılar serisi başlatıldı. O ülkelerdeki etnik ve dini yapılar, mezhepler hatta aşiretler kışkırtılarak iç savaş çıkartılarak sonrasında dış müdahaleler yapılmaya başladı. Artık ABD, Çin, Rusya, Hindistan, Fransa, İngiltere, İsrail gibi devletimsi terör yapıları kendilerince yenilir lokma olarak gördükleri devletleri ve halkları ya kendilerine itaatle teslim olmalarını ya da ortadan kaldırılmaları gerektiği fikrini fiilen uygulamaya koydular.

-Bir de **Donald John Trump** adında Baba Alman Anne İskoç olmasına rağmen kendini Amerikalı kabul edip 2017-2021 tarihleri arasında Amerikan Başkanı seçilen sonra tekrar 20 Ocak 2025'ten bu yana ABD'nin 47. başkanı

olarak görev yapan bu kibir abidesi 21. Yüzyılın Firavunu veya Nemrudu olarak faaliyet gösteren bu egoist zalim kişi "Dünyaya Barışı Getireceğim" "Savaşları Bitireceğim" sloganlarıyla geldi ve yangına körükle giderek yeryüzünde kendi oluşturdukları "Demokrasi, İnsan Hakları, Hümanizm" dedikleri dinlerini ve tanrılarını yedi. " Tıpkı Kuranda kıssası anlatılan Hz.İbrahime karşı zalimlik yapan Nemrut'un iddia ettiği gibi "Ene Rabbükümül A'lâ" tabiriyle "Sizin en yüce Rabbiniz Benim" tarihi gerçekliğinde görüldüğü gibi. "Yeni Tanrı ben'im" zalimliğini dayatmaya başladı. Artık dünyada Kanun, kural, kaide, düzen, Sistem, Devletler Hukuku, Şahıslar Hukuku diye bir şey kalmadı. Güçlünün Hukuku, Orman Kanunu geçerlidir, "Ya uyarsın Ya uyar-sın", "Ya benimsin ya da toprağım" kuralı geçmeye başladı. "Devlet te, Kanun da, Kural koyucu da benim ben" denilmektedir.

-Demokrasi dini "Güçlü çoğunluğun talepleri ve menfaatlerine göre çıkarılan ve algıyla çoğunluğa onaylatılan kanunlara kalabalıkların uyma zorunluluğu" değil midir? Veya rahmetli Necip Fazıl Kısakürek'in tanımıyla "Demokrasi dedikleri elli bir delinin kırk dokuz akıllıya hükmetmesidir." Niteliksel değil niceliksel ve güçlü çoğunluğun menfaatlerine uygun olan sistemin adıdır. Hala insanların büyük bir kısmı bu gerçeği görmediler görmediler. Celladına aşık olmuş şekilde zalimden kafirden medet ummaktadırlar. Halbuki kurtuluş Allah'ın nine tabi olmak, Rasûlünün yoluna uymakla olur. Sadece Müslümanların değil tüm insanlığın kurtuluşu, güvenliği ve huzuru buradadır. Müslüman ol İslama gir kurtul. Çünkü İslam asgari olarak beş emniyeti sağlar; Can, Mal, İnanç, Nesil ve Akıl emniyeti. Orada hayat vardır, huzur vardır.

-İslama göre yönetim Adalet demektir. İslami yönetimde adalet tarafsız ve adil olup, kişilere, ailelere, aşiretlere, kabilelere, etnik yapılar, uluslara, devletlere, zenginlik ve fakirliğe göre değil, bilakis her insana sorumluluk ve hesap verme açısından eşit mesafede olan Allah'a yani O'nun yasalarına göredir. Böyle değilse ya sistemde ya da uygulayıcılarda sıkıntı var demektir.

Dünyanın, dünyalının, insanların gidişinin çözümü Allah'ın indirdiği ve Rasûlünün uyguladığı Kuran ve Sünnet çizgisinde bir hayatı benimseyip onu hayatına tatbik etmekle olacaktır. Yoksa dünya, sosyal, siyasal, ekonomik ve güvenlik yönünden sürekli gergin veya savaş halinde olacaktır. Güçlüler zulmetmeye mazlumlar ezilmeye devam edecektir. İyi bir dünyada değiliz vesselam.

Bu Gidiş Nereye?

İman ve Önderlerin Saptırması Tehlikesi Üzerine Bir Değerlendirme

1. GİRİŞ

Bismillahirrahmânirrahîm. Elhamdulillah, vessalâtü vesselâmu alâ Rasûlillah.

İnsan, dünya yolculuğunda bir misafir gibidir. Her adımında, geride bir iz, bir işaret, bir hatıra bırakmak ister. Bu fani yolculuğun kalıcılığa dönüştüğü tek alan ise Allah'ın rızasına uygun yaşamış bir ömür ve arkasında bıraktığı hayırlı şahitliktir. Mümin, yeryüzünde iz bırakmak ister ama bu izler, **Allah'ın razı olduğu izler** olmalıdır. İhlas ve samimiyet üzere mümin ve muttaki bir kul hakka şahitlik ederken, bâtılın hakka düşmanlık etmemesi yahut hak ehlinin bâtıla düşman olmaması düşünülebilir mi?

Bu yazı, Kur'an'ın öğrettiği şirksiz imanı kalbe yerleştirip Rasulullah'ın (*sallallahu aleyhi ve sellem*) izinde yol yürümeyi öğütler. Mümin merhametlidir, din kardeşlerinin selametini arzular; iman üzere olduğunu sanarak bâtılı yüklenen kimselere üzülmemek elde midir? Mürşit zannedilen müşriklerin şerrini savmak suretiyle halkı kurtarma isteği ne kadar mümince ve ne kadar temiz fitratın gereğidir değil mi?

Biz, şahitlerin dinleneceği güne iman etmişizdir; bu sebeple, öncesi dünya, sonrası ahiret olan bir yolculukta kârlı çıkmamızın, zarara uğramamızın derdindeyiz.

Bu derdin şekil verdiği amellerimizi, ihlaslı din kardeşlerimizin bile yadırgayabildiği bir çağda yaşıyoruz: günahın övüldüğü, zulmün alkışlandığı, şirkin ve küfrün içselleştirildiği bir çağ... İşte böyle bir zamanda, **imanı yeniden hatırlamak**, onu aklın idrakinde, kalbin emniyetinde ve amelin doğruluğunda yeniden anlamlandırmak gerekiyor.

Amacımız, iman kavramını sade-

ce kelâmî bir tanım olmaktan çıkarıp, **hayata yön veren bir şuur** haline getirmektir. Çünkü iman yalnızca dilin ikrarı değil; aklın ikna olduğu, kalbin güvenle bağlandığı, duyguların teslimiyetle olgunlaştığı bir hakikattir.

2. İMANIN MAHİYETİ VE KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

2.1. İnanç ile İman Arasındaki Fark

İnanç kelimesi, doğru veya yanlış olabilen tüm kabulleri kapsar. Bu yüzden "inanç" kavramı, hem hak hem de bâtıl itikatları içine alır. Oysa *iman*, sadece **İslâm itikadı** için kullanılır; çünkü iman, hakikatle örtüşen, Allah katında makbul olan inancı ifade eder. Dolayısıyla bir Müslüman için, "iman" kelimesi daima "hak" olan inancı temsil eder; bâtıl sistemlerin kabullerine ise ancak "inanç" deriz. İlla iman kavramını kullanacaksak onları mevsufu ili anarız: "Hristiyan imanı", "Budist imanı" gibi ifade ederiz. Gerçekte onlar "bâtıl inanç"lardır. İslam Dini'nin **mümin'i** ise sadece **tevhid inancına sahip olanlardır**. Tevhid sahibi mümin, "Allah'tan başka ilah yoktur" diyerek bütün bâtıl ilahları reddeden kimsedir.

2.2. İmanın Tanımı

Sözlükte "tasdik etmek, güvenmek, gönül huzuruyla benimsemek" anlamlarına gelen *iman*; ıstılahta, Peygamber (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in Allah'tan getirdiği bütün hüküm ve haberleri tereddütsüz kabul etmek, onların hak ve doğru olduğuna kalpten inanmak demektir.

Bu tanım, imanı sadece bir düşünce değil, **kalpte kök salmış bir emniyet hali** olarak ortaya koyar. Mümin, Rabbine güvenen, hayatını O'nun sözleriyle şekillendiren kişidir.

Kur'an bu hakikati şöyle ifade eder:

"Gerçek iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara ve peygamberlere inanır; yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir, sözleştiğinde sözünü yerine getirir, sıkıntı ve savaşta sabreder." (*Bakara*, 2/177)

Bu ayet, imanın yalnızca bir inanç beyanı değil, **ahlaki ve ameli bir bütünlük** olduğunu gösterir. İman, kalbin tasdikiyle başlar; davranışlarda, ahlakta, vicdanda, adalette görünür hale gelir.

2.3. Tevhid: İmanın Özüdür

İslam'ın başlangıcı Tevhid'dir. "Lâ ilâhe illallah, Muhammedun Rasûlullah" cümlesi, sadece bir kelime değil, bir yıkım ve yeniden inşâdır. Bâtılın yok oluşu hakkın zaferidir. Bu kelimeyle insan, Allah'tan başka bütün ilahları reddeder ve O'nun birliğini kabul eder. Tevhid; zihinde, kalpte ve davranışta birliği sağlar.

Bu hakikate iman eden kişi bilir ki: Yaratan, yaşatan, rızık veren yalnızca Allah'tır. Hüküm koyma yetkisi yalnızca O'na aittir. Dua edenin duasını işiten, kullarına şah damarından yakın olan O'dur.

Bütün bunlara inanmak, **Rab olarak da, İlah olarak Allah'a iman etmektir**. Böyle bir iman, kişiyi şirkten korur, kalbini teslimiyetle arındırır ve hayatını ilahî düzenin bir parçası hâline getirir.

3. ALLAH'A VE PEYGAMBERE İTAAT

Mutlak itaat yalnız Allah'adır. Kâinatın yaratıcısı, rızık veren ve kanun koyucusu O'dur. Bilginin kaynağı da O'dur. Gökte de yerde de hüküm yalnız O'nundur.

Allah'ın emir ve yasaklarını açık-

ça bildirdiği Kur'an, dinimizin temel kaynağıdır. Kur'an, Cebrâil aracılığıyla Rasûlullah'a 23 yıl boyunca peyderpey indirilmiş, elçinin diliyle açıklanmış ve yaşantısıyla tefsir edilmiştir.

Kur'an'a ve Sünnet'e uymak, Allah'a itaat etmektir. Çünkü Kur'an'da şöyle buyurulmuştur:

"Allah'a itaat edin ve Rasûl'e itaat edin." (Muhammed, 47/33)

Kur'an ile Sünnet birbirinden ayrılmaz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), Kur'an'ı hem tebliğ etmiş hem de onun nasıl yaşanacağını göstermiştir.

"Andolsun ki, Rasûlullah'ta sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için en güzel örnek vardır." (Ahzâb, 33/21)

Gerçek iman, Allah'a itaatle birlikte Rasûl'e bağlılıkta kemale erer. Çünkü Allah buyurur:

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir." (Âl-i İmrân, 3/31)

4. İMAN VE ÖNDERLİK SINAVI (BU GİDİŞ NEREYE)

Halife Ebu Bekir'den (*radiyallahu anh*) nakledilen şu kıssa, İslam toplumunun dirliği için önderliğin önemini çarpıcı şekilde ortaya koyar:

Hiç kimseyle konuşmamak suretiyle oruç adayan ve bu halde hac yapan bir kadın, Ebu Bekir'in (*radiyallahu anh*) ısrarı üzerine konuştu ve şöyle dedi: "Cahiliyet devrinin ardından Allah'ın bize getirmiş olduğu bu iyi iş, yani İslam dini üzerinde bekâmımız ne kadar sürer?" Ebu Bekir (*radiyallahu anh*) dedi ki: "İslam üzerinde baki olmanız, imamlarınız sizi dosdoğru din üzere tuttukça olur." Kadın, "İmamlar kimdir?" dedi. Ebu Bekir (*radiyallahu anh*), "Senin kavminde kendilerine emreden ve insanların da itaat ettiği bazı önderler vardır değil mi?" dedi.

Kadın, "Evet vardır." dedi. Ebu Bekir (*radiyallahu anh*), "İşte onlar insanlar üzerinde imamlar/yönlendiricilerdir. (Bu önderler hakka yönlendirirse halk hak üzere olur; bâtıla yönlendirirse halk bâtıl üzere olur.)"

(Buhârî, Sofuoğlu Ter., Cilt 8, s. 3588)

Bu rivayet, İslam'ın bekâsının sadece bireysel imanla değil; **doğru önderlik, sahih bilgi ve sağlam akîde** ile mümkün olacağını gösterir. Tarih boyunca toplumlar, hak önderlerle dirilmiş; bâtıl inançlarla yönlendirilenler ise saptırılmıştır.

Tasavvuf erbabının bir kısmı, tarih boyunca Şiîliğin bâtıl *imamet* anlayışını "*velayet makamı*" adı altında kopyalamış ve bu anlayışı manevî bir kılıfla halka sunmuştur. Böylece velilerin hem dirisinden hem ölüsünden fayda ummak, onlara dua ve medetle yönelmek gibi şirk temelli inançlar yayılmıştır.

Hâlbuki Allah Teâlâ buyurur: "Allah'tan başka çağırıklarınız ölüdür, diri değildir; ne zaman diriltileceklerini de bilmezler." (Nahl, 16/21)

"Onlar Allah'a şirk koşmadan iman etmezler." (Yusuf, 12/106)

Kalbinde imanla birlikte şirk taşıyan kimse, hakikatte iman etmiş sayılmaz. Kalbe şirk girdiği anda tevhid bozulur, iman makbul olmaktan çıkar, ameller değerini yitirir.

Bugün öyle bir anlayış yerleşmiştir ki, bilgisizce yaşayıp anlatılan her söze inanmak ve yalnız "Müslümanım el-hamdulillah" demek, İslam dairesinde kalmaya yeter sanılmaktadır. Hâlbuki bu, **hak ile bâtılın karıştığı bulanık bir inanç hâlidir.**

Gerçek iman, hak bilgi, temiz idrak, ihlaslı teslimiyet, şirksiz kanaat ve gönüllü itaat ister.

Rabbimiz, şirk ehlinin Allah'a yaklaştıran(!) araçlar edinmesi hakkında buyurur ki:

"Rabbinizden size indirilene uyun; O'ndan başka veliler edinmeyin. Ne de az düşünüp öğüt alıyorsunuz."; (Onlar derler ki:) „Biz onlara sadece bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar' diye yüceltiyoruz/böyle kulluk ediyoruz." (el-A'râf, 7/3; ez-Zümer, 39/3)

Bu nedenle imanımızın bekâsı,

Kur'an ve Sünnet dışındaki rehberliklere karşı temkinle yaklaşmamızla mümkündür.

İslam'ın halk içinde bekâsı, imamların, hocaların, **önderliğin doğruluğuna**, böylece toplumun **Kur'an ve Sahih Sünnet rehberliğinde kalmasına** bağlıdır.

5. SONUÇ

İman, insanın hem Rabbine hem de topluma karşı sorumluluğudur. İmanı doğru anlamak, sadece bir inanç beyanı değil, hayatın bütün alanlarını ilahî ölçülerle düzenlemektir.

Toplumun dirliği ve İslam'ın bekâsı, bireylerin sahih imanı kadar, önderlerin Kur'an'a ve Rasûle sadakatine de bağlıdır. Hakka çağırmayan hiçbir liderlik, imanı koruyamaz; imanı korumayan hiçbir toplum da hak üzere varlığını sürdüremez.

Yâ Rabbi, kalplerimizi hakka sabit kıl; bizi saptıran önderlerden ve saptırılanlardan eyleme. Bizi kitabına sarılan, peygamberinin yoluna sınıksız uyan kullarından eyle. Âmin.

KAYNAKÇA

1. Kur'an-ı Kerim, Bakara 2/177; Âl-i İmrân 3/31; Nahl 16/21; Yusuf 12/106; En,âm 6/50; Ahzâb 33/21; Muhammed 47/33.
2. Sahih-i Buhârî, Sofuoğlu Tercümesi, Cilt 8, s. 3588-3589.
3. Kütüb-i Sitte: Sahih-i Müslim, Sünen-i Ebû Dâvud, Tirmizî, Nesâî, İbn Mâce.
4. Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*; Mâlik b. Enes, *Muvatta*; Dârimî, *Sünen*.

Bindik Bir Alâmete Gidiyoruz Kıyamete

Tarihi süreçte kimi ülkelerin fiili, kimi ülkelerin de zihni ve kültürel olarak batılı ülkeler tarafından sömürüye maruz bırakılmalarıyla birlikte adına küreselleşme denilen tek tip yaşam tarzı bütün dünyada yaygınlaştırılmaya çalışılmış ve bunda da muvaffak olunmuştur.

Sözlükte “yön, yönelilen cihet veya şey” anlamına gelen *kible* terim olarak Müslümanların namazda yönelmeleri gereken istikameti, Kâbe’yi ifade eder. Kible, sadece fiziksel bir yönü değil, aynı zamanda belirlenmiş bir hedefi, ahlaki ve manevi bir istikameti de ifade eder. Nasıl ki namazda fiziki olarak sabit bir yöne yöneliyorsak, aynı şekilde yaşam tarzımızı ve hedeflerimizi belirleyen ilkeler de kiblemizi oluşturur. Tersten ifade edecek olursak; hedefsizlik, yönsüzlük, belirsizlik bir Müslüman açısından “abes” bir durumdur. “Bu gidiş nereye?” sorusu aslında bir “kiblesizlik”, bir belirsizlik, bir karamsarlık belki de bir endişeyi dile getiriyor. Diğer taraftan böyle bir soruyu gündeme getirmek aynı zamanda bir uyanış, bir silkinme ve durup düşünme çağrısıdır desek yeridir.

Modern çağ, insanlığı büyük bir hızla dönüştürürken, yönünü de belirsizleştirmiştir. Tarihi süreçte kimi ülkelerin fiili, kimi ülkelerin de zihni ve kültürel olarak batılı ülkeler tarafından sömürüye maruz bırakılmalarıyla birlikte adına küreselleşme denilen tek tip yaşam tarzı bütün dünyada yaygınlaştırılmaya çalışılmış ve bunda da muvaffak olunmuştur. Artık bu ülkeler Batı için birer içi boşaltılmış kültürel zenginlik unsurundan başka bir şey değildir. Ne yazık ki Osmanlı da bundan nasibini almıştır.

“Habeşistan’da yakalanan bir zürafa Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından dönemin yenilikçi ve ıslahatçı, “Gâvur Padişah” lakaplı II. Mahmut’a hediye olarak gönderilmiştir. Durumu haber alan ve hayatlarında hiç zürafa görmemiş olan halk heyecanlı bir şekilde limana doluşmuş ve Mısır’dan gelecek geminin rıhtıma yanaşmasını beklemektedir. Nihayetinde gemi yanaşır ve beklenen zürafa

gemiden indirilir. Kalabalık, hayvanı şaşkınlık ve hayranlıkla izler. Başı öküze benzese de öküz değildir, boynu deveye benzese de deve değildir, gövdesi kaplana benzese de kaplan değildir. O sırada zürafayı binek hayvanı sanan bir kişi şamataci halkın arasında kendini hayvanın sırtında bulur. Gürültüden ürken zürafa koşmaya başlayınca arkadan biri bağırır “Nereye?” Zürafanın sırtındaki adam korkudan ne yapacağını bilemez bir halde cevap verir: ” Bindim bir alamete, gidiyorum kıyamete.”

“Alâmet” kelimesi hem işaret hem de uyarı anlamı taşır ve geçmiş yıllarda “Alâmet” sözcüğü daha çok yeni şeyler/ buluşlar için kullanılırdı. Artık bu söz, her yeniliğin insanlığa fayda getirmeyeceğini belirtmek, insanların korkmasına ve endişelenmesine sebep olan belirsiz durumları anlatmak için kullanılır olmuştur.

Bu anlatılan olayın II. Mahmut döneminde olması ise manidardır. Çünkü bu dönem, hikayede anlatılan zürafa gibi Batı tarzı modernliğin de toplumsal hayatta görünür olmaya başladığı dönemlerdir. Kiblenin Batıya kaymaya başlamasıyla birlikte hayatın gelecekte neler getireceğiyle ilgili öngörülemez belirsizlikler Müslüman halkı endişelendirmiştir. Bu yönüyle de “Bindik bir alamete gidiyoruz kıyamete” sözü, halkın sezgisel bilgelikle dile getirdiği bir medeniyet eleştirisi. Bu söz, *yönünü kaybetmiş bir toplumsal gidişatı, görünürde ilerleyen ama özde felakete sürüklenen bir modernleşme sürecini ifade eder*. Bu, sadece bir yakınma değil, aynı zamanda bir uyarıdır. Bu uyarı, medeniyetin yönünü sorgulamak, kibleyi yeniden tayin etmek için bir çağrıdır.

Maruz kalınan/ bırakılan Batılı yaşam tarzı, tüketim alışkanlıkları ve

hayata bakış kısa bir süreçte gerçekleşmemiştir. Geleneksel dönemden modern zamanlara geçiş sadece teknik ve teknoloji alanındaki bir gelişme veya ilerlemeyle izah edilemez. Keşifler ve sömürgecilik Avrupalı devletlere zenginlik getirmiş, Sanayi Devriminden önce Rönesans ve Aydınlanmayla zihni dönüşüm yaşayan Batı, özellikle Sanayi devrimi ile büyük kitleler için yapılan üretimin kitlesel tüketimi beraberinde getirmesiyle büyük bir gücü ele geçirmiştir. İşbirlikçi idareler ve taklitçi aydınlar aracılığıyla yeni bir yaşam tarzı ve tüketim kültürünün oluşmasına zemin hazırlanmış, Batılı tüketim anlayışı geleneksel dünyanın ihtiyaç ve tüketim zihniyetinin değişimine de yol açmıştır. “Dünya Cenneti” kurma aşkı Batılılaşma temayülünün en belirgin motivasyon aracı olurken, Batı da bu “aşka” ilgisiz kalmayarak medeniliği kendiyile özdeşleştirerek, kendi haricindekileri “Barbar” olarak nitelemiştir ve barbarları medenileştirmeyi bir görev olarak kendi üzerlerine almıştır. 18. Yüzyıldan itibaren ilerlemenin, gelişmişliğin, medeniliğin ölçütü Batı olmuştur. Artık Dünyanın dört bir köşesinde Batı’nın “Medenileştirme Misyonu” sömürgeciliği meşru hale getiren bir argüman haline gelmiştir.

Batıdan gelen değerler, moda ve tüketim ürünleri yeni yaşam biçiminin temel unsurları olarak algılanır olmuştur. Batı tüketim kültürü, sadece Osmanlı’da değil, bütün coğrafyalarda yaygınlaşarak halk arasında yukarıdan aşağıya doğru yayılmaya başlamış ve günümüze geldiğimizde başka bir yaşam tarzı, bırakın düşünmeyi hayal bile edilemez olmuştur.

Teoman Duralı’ya göre *Çağdaş Küresel Medeniyet*, İngiliz girişimciliği ile Yahudi finansal zekâsının birleşiminden doğmuştur. Bu medeniyet,

pozitivist aklı kutsallaştırır, metafiziği dışlar. Sekülerleşmeyi ilerleme olarak sunar, kutsalı kamusal alandan siler. Bilim ve teknolojiyi insanın efendisi haline getirir, ahlak ve hikmeti geri plana iter. Kapitalist üretim-tüketim döngüsünü evrensel norm haline getirir. Bu yapı, Batı'nın modernizm projesini küreselleştirmiştir. Ancak bu küreselleşme, insanı anlamdan, toplumu ise köklerinden koparmıştır.

Bireyin, özgürlük adına yalnızlaştırılması ve tüketimle tanımlanır hale getirilmesiyle insanlık krizi, sahip olma arzusunun tahrik edilmesi ve ilkesiz teknolojik ilerlemeyle çevre krizi, nicel bilginin artması/ egemenliği ve nitel bilginin (hikmetin) kaybolmasıyla anlam krizi ve aile, mahalle ve geleneğin bağlayıcılığının kaybolmasıyla dijital kimliklerin oluşmasıyla toplum krizi ortaya çıkmıştır. Bu krizler, İngiliz-Yahudi medeniyetinin biçimsel aklı merkeze alan yapısının doğal sonuçlarıdır.

Duralı'ya göre İslam medeniyeti, vahiy ile aklı birleştiren, biçimsel düşünceyi ahlakla yoğuran bir yapıya sahiptir. Ancak bu medeniyet çökmeye/ dağılmaya uğramıştır. Yeniden inşa edilmesi gerekir.

İngiliz-Yahudi medeniyetinin biçimsel aklına karşı, hikmet merkezli bir medeniyet tahayyülü inşa etmek mümkündür. Bunun için pedagojik, felsefi/ hikmet ve estetik bir seferberlik gereklidir.

Batı medeniyetinin temel göstergeleri/ alametleri olan "sekülerizm" kutsal olanın kamusal alandan dışlanmasını, "pozitivizm" bilginin yalnızca gözleme ve deneye indirgenmesini, "kapitalizm" tüketimin kutsallaştırılması, insanın metalaştırılması ve "teknokrası" bilim ve teknolojinin ahlaki denetimden bağımsızlaşmasını ifade eder.

İslam medeniyeti, vahiy ile aklı, hikmet ile bilimi birleştiren bir kible sunar. Bu kible, ahlak merkezli, vahiy ile düşünsel birikimi buluşturan bir yapıdadır. İnsan sadece akli değil, aynı zamanda ahlaki bir varlıktır.

Bir başka çağdaş düşünür Taha Abdurrahman, Batı modernliğinin ve yönsüzlüğünü fitri ahlak, şahadet ve emanet misakları bağlamında değerlendiren. Batı merkezli modernliği eleştirirken, İslami bir kible arayışını ahlak, hikmet ve vahiy ekseninde yeniden inşa etmeye çalışır.

Taha Abdurrahman, Batı modernizminin kifayetsizliğini *ahlaki kopuş* ve *rasyonel tek yönlülük* üzerinden eleştirir. Ona göre: Modernite, aklı özgürleştirmiş ama ahlaki dışlamıştır, hâlbuki *akıldan ziyade ahlak insanın ayırt edici özelliğidir*. Sekülerleşme,

insanı anlamdan ve sorumluluktan koparmıştır. Batı modernliği, evrensellik iddiasıyla yerel hikmetleri bastırmıştır.

Taha Abdurrahman, İslami modernlik kavramını geliştirir. Bu model ahlaki merkeze alır. Vahiy ile kalp merkezli aklı buluşturur. Modernliği evrensel değil, yerel hikmetlerle uyumlu bir ruh olarak tanımlar. Ona göre modernlik, Batı'ya özgü bir yapı değildir ve şu anda hakim olan yapı Batı tarzı modernliktir. Modernlik, her medeniyetin kendi kiblesine göre şekillenebilecek bir ruhtur. Bu ruh, rüşt (olgunluk), eleştiri ve şümül (kapsayıcılık) ilkeleriyle tanımlanır.

Ona göre, modernizmin bu yıkıcı alametlerinden kurtulmak için İslam'ın/ fitratın öngördüğü kibleye dönmek gerekir. Bu dönüş, sadece fikir değil, aynı zamanda ahlaki ve pratik bir seferberliktir.

Hülasa, yaşadığımız şu zamanda modernitenin fiili göstergesi İsrail'in Gazze'deki yıkımı ve bu vahşet karşısında Batılı devletler ve onların kuklalarının gösterdiği tavırla özetlenebilir ki varacağı yer insanlık için tam bir felakettir.

İslam medeniyetinin göstergesi ise Hamas'ın serbest bıraktığı İsrailli esir Alexander Turbanov'un şu açıklamalarında gizlidir:

"Sizin nezaketiniz vicdanıma kazandı. Aranızda yaşadığım 498 gün boyunca, maruz kaldığınız saldırganlık ve suçlara rağmen, gerçek erkekliğin, saf kahramanlığın ve insani değerlere saygının anlamını sizden öğrendim.

Siz özgür kuşatılmış olanlardınız, ben tutsaktım ve siz hayatımın koruyucularıydınız. Bana şefkatli bir babanın çocuklarına gösterdiği gibi baktı-

nız. Sağlığımı, onurumu ve zarafetimi korudunuz ve toprakları gasp edilmiş, hakları için savaşan adamların pençesinde olmama ve ülkemin hükümeti tarafından kuşatılmış bir halka karşı en iğrenç soykırımı gerçekleştirmelerine rağmen açlığın veya aşağılanmanın bana dokunmasına izin vermediniz.

Erkekliğin anlamını sizde gözümle görene kadar bilmiyordum ve fedakârlığın değerini, aranızda yaşayana kadar, ölümü gülümseyerek karşılayıp, öldürme ve yok etme araçlarına sahip düşmana çıplak bedeninizle direnece kadar fark etmemiştim. Ne kadar belâgatlı ve açık sözlü olsam da, sizin değerlerinizi yansıtacak, yüce ahlakınız karşısındaki hayretimi ve hayranlığımı ifade edecek kelimeler bulamayacağım.

Dininiz size esirlere karşı hep böyle çok iyi davranmanızı mı öğretiyor? Bu ne büyük dindir ki, sizi bu kadar yüce bir mertebeye erdirtir, karşısında insan yapımı bütün insan hakları kanunları çöker, düşmanlarla mücadele protokolleri çöker!..

En zor anlarda yalan sloganlarla değil, yaşadığımız gerçeklerle adaleti ve merhameti gösterdiniz, en karanlık koşullarda bile ilkelerinizden vazgeçmediniz. İnanın bana, eğer bir gün buraya dönersem ancak sizin safalarınızda bir mücahit olarak dönerim. Çünkü hakikati halkınızdan öğrendim ve sizin sadece bu toprağın değil, aynı zamanda ilkenin ve haklı davanın da sahipleri olduğunuzu anladım."

Bütün halkların gönlünü fetheden, insanlığa *barış, güven ve istikamet* vaat eden duruş budur.

"O halde nereye gidiyorsunuz?" (Tekvir 26)

İnsan Düş'ünde Saklı

Beyin, insan vücudunun veri toplama ve tevzi merkezidir. Görme, duyma, tatma, koklama ve hissetme organlarının beyne ilettiği verileri hafıza denilen merkezinde toplar sonra da onları nöronlar vasıtasıyla gerekli yerlere gönderir.

Düşünme nedir?

İnsanın kendisi, eşya ve Allah arasında kurduğu doğru ilişki sürecidir. Var olana dair soru-n-ların cevaplarını bulma faaliyetinin bütün alan ve merhalelerini ifade eden zihni eylem.

Düşünmeyi kim yapar?

Düşünme zihni bir eylem olduğu cihetle insana özgüdür, insan dışında hiçbir canlı bu fiili gerçekleştiremeye istidatlı değildir; bu sebeple sadece insan düşünür.

Düşünmenin bir organı var mı?

Evet, var! Düşünmenin organı, zihindir; bu sebeple düşünme zihni bir eylemdir, dedik.

Zihin nedir?

Akıl, kalp, zekâ, ruh, nefis gibi anlamlarda kullananlar olmuşsa da kul-

lanıldığı yer ve alana göre anlamı veya atfı değişir.

Düşünme sürecindeki duraklardan biri de fehimdir. Anlama olarak Türkçeye çevrilen bu kelime Kur'an'da üç kavram şeklinde ifade edilir: Sadr, Fuad ve Kalp.

Sadr, şu ayette bu anlamda kullanılmıştır: *فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ* Allah doğruluğa ulaştırmak dilerse onun sadrını/ anlamasını İslam'a açar.

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى gözlerinin gördüğünü fuad yalanlamadı. Gördüğünü anladı ve zihni bulanmadı. Ayette geçen Fuad kalp, akıl, zihin manasında-dır.

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا bu ayette ise kalp kelimesi anlama, fıkhetme manasında zihne,

akla atıftır. Dolayısıyla düşünme, insan zihninin, kalbinin, sadrının bir faaliyeti olarak işaretlenir. Fıkhetme, düşünme sürecinde meselelerin inceliklerini kavrama, şeyler arasında doğru ilişkiler kurma işaret eder; Tefekkür olarak kavramlaşır.

Beynin düşünmedeki rolü nedir?

Beyin, insan vücudunun veri toplama ve tevzi merkezidir. Görme, duyma, tatma, koklama ve hissetme organlarının beyne ilettiği verileri hafıza denilen merkezinde toplar sonra da onları nöronlar vasıtasıyla gerekli yerlere gönderir. Her organ kendi ihtiyacını alır ve işler.

İnsan neden düşünür?

İnsan tabiatı gereği düşünür ve bu zorunlu olarak gerçekleşir. Bu yapısın-

dan dolayı da insana: Hayvanı natık, demişler. Farabi: “İnnel insane heyevanı natık”, İbn Sina ise: “El insanu heyevanı natık” tanımlaması yapar. Burada “heyevan” dan maksat insanın “canlı” olmasıdır. İnsan natık canlıdır. Natıktan maksat ise konuşmaktır; yani düşünmenin sonucunda ortaya çıkan fikrin, düşüncenin mantıklı bir dizin içerisinde dile getirilmesidir. Mantık kelimesi de nutuktan gelir. Nutkun olabilmesi için harflerin ve kelimelerin mantıklı bir dizilimde olması lazım.

Düşünmenin bir sınırı var mıdır?

Hayır! Yoktur. Düşünme, bir eylem olması itibarıyla sınırsızdır. Düşünmenin sınırları vardır; mesela Din, Ahlak, gelenek, Bilgi düzeyi bazen bilim gibi etkenler düşüncenin alanını sınırlar. Mesela din Müslümana Allah'ın zâtı hakkında düşünmesini sınırlar, hatta yasaklar. Ahlak- dinle beraber- birinci derecede kan bağı olanların- anne, kardeş, baba gibi- evliliği konusunda soru sormayı yasaklar. Bunların birbirleriyle evliliğini gerekçesiz tartışma dışı bırakır.

Düşünmenin sıfatları var mı?

Düşünme salt bir eylem olduğu için onun herhangi bir sıfatı yoktur. Düşünme; yürüme, uyuma, koşma, duyma, görme gibi bir eylemdir. Nasıl ki yürümenin, görmenin, duymanın bir sıfatı yoksa düşünmenin de bir sıfatı olmaz. Ancak; düşünmenin sıfatı olur; yani fiilin değil, failin sıfatı olur.

İyi veya kötü düşünce, hak ya da batıl düşünce dediğimizde düşüncenin sıfatından bahsetmiş olmuyor muyuz?

İyi veya kötü, hak ya da batıl sıfatları düşünme eyleminin içinde olmaz, dışardan ona eklenir. Söz konusu sıfatlar din, ideoloji, ahlak, gelenek ve benzeri unsurların tanımlamaları sonucu ortaya çıkan değerlendirmelerdir. Yani düşünme sonucunda ortaya çıkan düşüncenin iyi- kötü, güzel-çirkin, hak-batıl olması düşünenin ve muhatabın bağlı olduğu değerlere göredir.

Bir örnek verir misiniz?

Tabii ki. Öldürme fiilini ele alalım. Canlı bir hayvan veya insanın hayatına son verme fiili olan öldürme bizzatı iyi veya kötü, güzel veya çirkin, hak ya da batıl değildir. Öldürme eylemini gerçekleştiren kişinin öldürme niyeti, öldürme şekli/ yöntemi, öldürme sebebi gibi unsurlar dikkate alınarak ona iyi, kötü, çirkin, güzel, hak veya batıl sıfatlarını ekleriz. Mesela savaşta veya kısısta öldürmek iyidir, barışta öldürmek ise kötü. Haklı bir sebeple -zalim olanı-öldürmek sevap, haksız -mazlum olanı-bir sebeple öldürmek kötüdür. Bu sıfatları din, ahlak, gelenek, ideoloji belirler, düşünmenin kendisi değil.

Kendinize soru sorduğunuzda veya başkası size soru sorduğunda kuyuya düşersiniz. Kuyuya düştüğünde ilk yapacağın şey önce kendini sonra da etrafını yoklarsın. Bu, düştüğün yeri araştırma, inceleme faaliyetidir.

Nasıl düşünürüz?

Düşünme fiilinin ortaya çıkması için ortada bir soru/ sorunun olması lazım. Soru/ sorun yoksa düşünme de olmaz. Düşünme fiili için biraz düş, esasta ise düşmek gerekir; düşünme kuyusuna düşmeden düşünme olmaz.

Kuyuya düşmek ne demek, yaşamdaki karşılığı nedir?

Yaşamdaki karşılığı soru sormaktır. Kendinize soru sorduğunuzda veya başkası size soru sorduğunda kuyuya düşersiniz. Kuyuya düştüğünde ilk yapacağın şey önce kendini sonra da etrafını yoklarsın. Bu, düştüğün yeri araştırma, inceleme faaliyetidir. Bu faaliyete bir düşünme biçimi anlamında TEEMMÜL denir.

Teemmülle birlikte buraya neren geldiğine yani kuyuya nereden ve nasıl düştüğüne dair hatırlama, geçmişten gelen bilgiyi kullanma biçimi TEZEKKÜR'ü devreye sokarsın. Tezekkür hatırlamadan yani geçmişten gelen birikimi kullanarak düşünme eylemine katkı sunma boyutudur. Bir düşünme biçimidir. Tarihi bilgi, anı, geçmişte elde edilen kazanımlar, tecrübeler olmadan düşünme faaliyeti olmaz.

Geldiğin yeri ve bundan öncesi-ni hatırlayıp değerlendirdikten sonra kuyudan çıkmanın yollarını ararsın. Kuyudaki araç gereçleri, imkân ve fırsatları bir araya getirir, çıkma eylemiyle bağını kurarsın. Buna Kur'an'ın da sıklıkla kullandığı, TEEQQÜL denir. Teeqqül de bir düşünme biçimidir; şeyler arasında doğru bağ kurarak sorunu çözme şeklidir. Mesela, kuyuda gördüğün bir ip parçası veya bir ağaç kökünün seni dışarıya çıkarıp çıkaramayacağını değerlendirmen teeqqül düşünme biçimidir. Bu sebeple Kur'an birçok yerde “efela te'qılun”, “efela ye'qılun” diyerek müşrik, Yahudi, Hristiyan ve münafıkları akletmemekle itham eder. Dikkat: Akletme bir eylemdir ve Kur'an bu eylemi müminler için kullanmaz; çünkü Mümin zaten kendisi, Allah ve eşya arasında doğru bağ kurmuş kişidir. Bunun adı da imandır. Yani mümin akledendir.

Kuyudan çıkmak için son bir düşünme biçimine daha ihtiyaç vardır: TEDEBBÜR. Tedebbür ufuklu değerlendirme yöntemidir; resme bütün olarak bakma, olayın tümünü gör-

me pozisyonu. O ana kadarki bütün olanları, sebeplerini, oluşan durumu, imkânları, fırsatları, riskleri bir bütün içinde değerlendirerek düşünme biçimine tedebbür diyoruz. “Kur'an'ı tedebbür etmezler mi” ayeti bizi bu manaya götürür. Kur'an üzerinden olayları, sorunları, kâinatı okuma, anlama biçimi.

Ve nihayet bir gayretle harekete geçer, mevcut araçları kullanarak dışarı çıkarsın. Bu süreçte, çıkma dâhil yaşananların toplamına ise TEFEKKÜR denir. Tefekkür Türkçedeki DÜŞÜNME eylemine denk gelen kelimedir. Beş'e bir; Arapçadaki beş kelimeye Türkçede bir kelime ile karşılık veriyoruz.

Düşünüyorum, düşündüm, dediğinde bunlardan hangisini kullanıldığını bilmediğimiz gibi hangi süreçte olduğunu da bilemeyiz. Bu sebeple düşünüyorum veya düşündüm, diyene “hangi düşünme biçimi” diye sormakta fayda vardır. Bu soru aynı zamanda muhatabın düşünmeyi bilip bilmediğini bize gösterir; çünkü düşünmek bir alelade olan bir eylem değil; aksine kendine has yöntemi ve araçları vardır.

Düşünme kuyusu'nun yaşamdaki karşılığı “soru”dur, bunu anladım. Soruya cevap verdiğimde kuyudan çıkmış oluyorum muyum?

Sorunun cevabı sana ait ise, evet. Yani tedebbür etmenin sonucunda oluşturduğün imkânlar sana ait ise; bir başka ifadeyle kendi icad veya keşfin sayesinde çıkmışsan evet, bu çıkış sana aittir, sen çıkmış olursun. Kuyunun başında hatıra defterine de kendi buluşunu ya da keşfini yazıp imzayı atarsın. Başkalarının bu soruya verdiği cevaplardan birini verirsen bu cevap sana ait olmuş olmaz. Kuyuya mesela daha önce sarkıtılmış bir ip veya indirilmiş bir merdiven kullanarak ya da dışardan birinin yardımıyla çıkarsan “ben çıktım” diyemezsin. Çıkarılmış olursun. İlimde buna nakilcilik ve taklit denir. Her ikisi de ilim değildir; ilmi aktarma olur. Düşünme eylemi sonucunda ortaya çıkan ürüne “fikir” -Türkçesi, “bilgi”dir- denir. Bilginin veya fikrin sana ait olması için onu senin üretmen lazım. Ortada bir ürün yoksa düşünme de gerçekleşmiş olmaz. Bu sebeple üniversite hocalarının, öğretmenlerin, vaizlerin, kitap veya makale yazarların, hatiplerin ekserisi fikir sa-

Allah, refah ve huzur için dünyada gerekli olan ne varsa fazlasıyla Müslümanlara bahşetmiş; servetleri, genç nüfusları, yeraltı ve yerüstü kaynakları, jeopolitik ve jeostratejik üstünlükleri gibi daha pek çok nimete sahipler; ancak bir tek şey eksik: Tefekkür.

hibi yani fikir üretenler değildir; fikir üretenlerin fikirlerini nakleden veya pazarlayanlardır. Mütefekkir, ya yeni bir fikir üretecek ya da var olan bir fikri geliştirecek.

Müslümanca, Hristiyan'ca, Budist'çe düşünme olur mu?

Hayır olmaz! Nasıl ki Müslümanca yürüme, konuşma, oturma olmaz ise Müslümanca bir düşünme de olmaz. Çünkü düşünme bir şeyin ne, niye, nasıl olduğunu sorma ve bu sorulara cevap verme eylemidir; hedefi onları bilmeye odaklıdır. Ne olduğunu, nasıl ve niçin olduğunu bildikten sonra onu yorumlar. Bu yorum İslam'a, İslami ilkelere göre yapılırsa Müslümanca olur, Budist ilkelerine veya Yahudilik ilkelere göre yaparsa sonuç onlarca olur.

Bir örnek üzerinden açıklar mısın?

Tabi ki! Mesela Tanrı kimdir, gibi bir soruyla karşılaşıldığında Müslüman, Yahudi, Hristiyan, ya da Budist üç aşağı beş yukarı aynı cevabı verirler. Ancak Yahudi Tevrat'a bakarak Yehuva diye yorumlar, Hristiyan İncil'e göre göklerin kralı der, Budist Upanişatlar'a göre Brahman der, Müslüman Kur'an'a göre yerlerin ve göklerin yaratıcısı Allah der. Soruyu "peygamber", "din", "Adalet", "Ahlak", "Devlet" ve benzeri konularda da sorduğumuzda benzer sonuçlarla karşılaşırın. Düşünmeyi besleyen etkenler, onu etkileyen unsurlar ve kişinin bunu yorumlaması düşünmenin değil, düşüncenin mahiyetini belirler. Bundan dolayı; düşünme değil, düşünen adil olur; ahlaklı veya ahlaksız, iyi veya kötü olur. Düşünceyi nerede, nasıl ve niçin kullandığı da söz konusu mesnedi etkiler.

Kim düşünür?

İnsan düşünür; yani ben, sen. Düşünen benim. İnsan anatomisinden büyüktür, der Alexis Carrel. Beynim, kalbim, zihnim, organlarım ve bedeni oluşturan diğer unsurların toplamından büyük olan bir ben var. İşte düşünen, karar veren bu bendir; yani ben.

Düşünme eyleminin bir yöntemi var mıdır?

Tabi ki var! İnsan olur olmaz düşünmez, rast gele düşünür. İnsan ile düşünmeye sebep unsurun bir birine rast gelmesi gerekir ki düşünme ol-

sun. Göz göze, diz dize, el ele olacak ki düşünme gerçekleşsin. Bunun için tecrübe edilmiş yöntemler vardır. Mesela sadece düşünme nesnesine odaklanmak ve onun üzerinde teemmül etmek bir yöntemdir. Var olandan/ bilinenden- tikel- hareketle bilinmeyene -tümel-varma da bir yöntemdir. Buna tüme varım denmiş. Terside yapılabılır; bilinmeyenden bilinene -tümünden tikele- geliş: Tümünden gelim.

Düşünmenin kaynakları nelerdir?

Düşünmenin kaynaklarını genelde üç başlık altında toplayabiliriz. Bunlar; Burhan, Beyan ve Hadsdir. Burhan, akıl yürütmedir, mantıksal keşif de denilebilir. Beyan, ilahi veya kutsal metinlerdir. Bunlara haber de denmiş. Upanişadlar, Avesta, Tevrat, İncil, Kur'an buna örneklerdir. Bunlar aynı zamanda düşünme biçimleridir: Burhani düşünme, beyani düşünme, sezgisel düşünme. Burhani filozoflar, beyani kelimciler, hadsi ise sofiler kullanırlar. Burhandan burhani bilgi, beyandan beyani bilgi, hadstan da sezgisel bilgi ortaya çıkar. Buhani ve beyani bilgide gerekçeler ortaya konur; ancak sezgisel bilgide gerekçe gösterilmez; kun fey-kun gibidir: Oldu, oluverdi.

Bunlardan en doğrusu veya en güçlüsü hangisidir?

Her birinin gerekçesi kendine göre en doğru veya en güçlüdür. Ben hepsinin mümkün ise birlikte ya da birbirini destekler şekilde kullanılmasından yanayım.

Bu yöntemlerden birini veya hepsini kullanıp düşündüğümüzde gerçeği/hakikati bulabilir miyiz ya da bulduğumuz şeye hakikat diyebilir miyiz?

Hayır, diyemeyiz! Çünkü şeyin hakikati Allah katındadır; insan bu yöntemlerden birini veya hepsini kullanarak hakikatten bir cüz elde edebilir. Hiçbir zaman hakikatin tümünü bulamaz ve anlayamaz; zira insan sınırlıdır ve zaaf sahibidir. Hakikati bilen sadece Allah'tır; dolayısıyla "hakikati buldum" veya "hakikat bendedir" diyen yalan söylemiş olur; ısrar ederse tanrılık iddiasını dillendirmiş olur. Düşünme faaliyeti sonucunda elde ettiğimiz düşünce bizim zanlarımızdır. Zan tümüyle batıl değildir; hakikatten pay alan ama hakikatin tümü olmayan bilgidir.

Düşünmenin gücü hakkında ne dersin?

"Ipsa scientia potestas est/ Bilgi güçtür; güç kimde ise iktidar odur, der Francis Bacon. Bilgi düşünme eyleminin bir ürünü olduğuna göre ne kadar düşünürseniz o kadar çok ürün elde edersiniz; yani o kadar güç sahibi olursunuz. Bugün İsrail ABD ortaklığı Müslümanların başlarını önlerine eğiyorsa bu sahip oldukları bilgi gücü sebebiyledir. Bir düğme ile şehirlerini yok ediyor, insanlarını öldürüyor ve istediklerini yaptırıyorsa bu güç sayesinde. Düşmanlarınıza karşı kuvvetler hazırlayın, diye bir Rabbin müminleri olarak zalim ve kâfirlerin elinden bu gücü almamız farzı ayınların en başında gelir. Önce Tevhid sonra bilgi: Amenu ve'rıfu. Bugün en salih amel, bilgidir.

Siz bir düşünür müsünüz?

Düşünmeyi nereye koyduğunuza göre değişir. Ben, bütün insanların zorunlu olarak düşünmeleri gerektiğini, dolayısıyla bütün insanların aslında düşünen olduğuna kaniyim. Ama düşünmeyi bir meslek veya bir sanat olarak konumlandırırsanız; evet, insanların büyük çoğunluğu düşünmediği için düşünür sınıfına dâhil edilemezler. Düşünür kelimesi yerine "mütefekkir" terimini tercih ederim. Taha Abdurrahman haklı olarak "Müfekkiri" ile "Mütefekkir" terimlerini bir birinden ayırır ve Müslüman düşünürleri Mütefekkir olarak tanımlar.

Bana gelince kendimi "düşünmeye çalışan", "düşünmeye yol arayan" mütefekkir çabasında biri olarak değerlendirebilirim.

İslam Ümmetinde eksiklik anlamında ilk sıraya koyacağınız şey nedir?

Allah, refah ve huzur için dünyada gerekli olan ne varsa fazlasıyla Müslümanlara bahşetmiş; servetleri, genç nüfusları, yeraltı ve yerüstü kaynakları, jeopolitik ve jeostratejik üstünlükleri gibi daha pek çok nimete sahipler; ancak bir tek şey eksik: Tefekkür. Tefekkür olmadığı için ellerindeki imkânları ve fırsatları yeterince, zamanında ve olması gerektiği gibi kullanamıyorlar. Bu alanda üstünlük ne yazık ki gavurların elinde.

İslam Ümmetinde görmeyi arzu ettiğiniz ilk üç şey sayın dersem, ne söylersiniz?

Bir, Tevhid-i iman iki, Allah'ın ilminden en yüksek payı alma çabası; yani bilgi ve üç, bu bilgiyi adalet ve merhamet adına kullanabilme imkân ve ehliyeti. Bir başka ifadeyle İman, Bilgi ve adalet üzere bir iktidar görmek isterim. İnsanlığın bugün en çok, hatta tek ihtiyacı olan bu üçüdür.

İnşallah.

Bu Geliş Nereye?

“Hakk şerleri hayr eyler
Zannetme ki gayr eyler
Ârif âni seyr eyler
Mevlâ görelim n'eyler
N'eylerse güzel eyler”

Olacak olanlar hareket içinde iken tavrımız ne oldu, neredeyiz? Caddede yürüyen insanlar nerede duruyor, nereye gidiyor? Güzel sözlerin sarhoşu olup şerrin kendiliğinden düzelmesini beklemiyoruz. Ancak önce inandık her şeyin sahibi var, sonra gayret...

Özlem ve ayrılıkların hatta bazı olumsuzlukların getirdiklerini tahayyül etmek dahi mümkün değildir. Kendine şahitlik etmeye gelen insan doğarken ağlıyor, ölürken ağlatıyor. “Yeryüzünün en hüznü topağı hangisidir?” sorusuna bir ölünün üzerine atılan son kürektir, cevabı, umut kalmadığını hatırlatıyor. Umudun var olduğunu düşünelim, nefes olduğuna göre. Son toprak atılmadan yeşermek lazım yeniden. Terk etmeden kavuşmak mümkün değil. Mümkün değil bir şeyi olmadığı yerde bulmak. Aramak bir tür gitmektir ve gidince insan en çok da kendine gelir, kendini bulur, kendi olur. Dünyada bir garip gibi olmak yolcu olmanın bilinciyle varılacak bir menzildir.

Bütün gelmeler bir gidiş için, son gidiş bir geliş için.

Geldiğimiz yer kan, gözyaşı ve zulüm. Gittikçe düzelir, diyerek bu hâllere geldik. Bir sonraki öncekinden hayırlı olacaktı. Elhak öyledir lakin bu akıl o akıl değil. Anlamak anmanın gerisinde kaldı bugün. Her şey daha kötüye gitmek zorunda değil ama “güle güle” gitmek de bu değil. Olacak olana bir nefeslik faydamız veya zararımız olabilir ama işte o nefes ne tarafta olduğumuzun göstergesi. Kanla yoğrulan bir asrın gül kokan ufkunda gelecek ve gülecek çocuklar ve nice mazlumlar. Ancak bu resmin neresinde olacağımız mühim bir gerçek.

Sabır acı bir gitmektir, sonunda rahmetle gelir güzellik. Katık eylemişsen onu da balın yanına bu gitmeler gitme değil, diyebiliyorsan cennetle aranda bir ölüm kalmıştır.

Gül yüzlü ölüm seni bin kez ölürüm.

Der çıkarırsın aradaki marazı. Ona

Gelmekte sürur, gelmekte sonsuzluk, ye'se gem vurmuş onsuzluk... Kardan aydınlık bir sabah gelecek. Bir annenin feryadı, bir babanın duası, beyaz ata binmiş bir yiğit gibi gelecek.

dost olanın korkusu yoktur gitmekten. Hem gidiş yolda olma hâlidir. Varış mı? O, bizde sorumluluk alanı dışındadır. Çünkü süreç, çünkü gayret, çünkü hayret, çünkü izzet onurlu bir terk edıştır. Varış, yola çıkmanın aşığı; git-tikçe çoğalan zaferidir gelmenin.

Gelmekte sürur, gelmekte sonsuzluk, ye'se gem vurmuş onsuzluk... Kardan aydınlık bir sabah gelecek. Bir annenin feryadı, bir babanın duası, beyaz ata binmiş bir yiğit gibi gelecek. Kalbini kırdıklarının hüznü, gıybetini yaptıklarının sırrı, parasını çarptıklarının hükmü, aldattım dediğin yalan dünyanın gerçek yüzü gelecek. Geç kalmakla maruf zamanın hakiki talebesi yola çıkmadan sefer hazırlıklarını zaferle bir görenin adıdır. Talibi olduğu hedefle aynileşir ve etrafın sesine sükutun endamıyla “eyvallah” der.

Aksın su gibi diye arkasından dökülenler, dua dua bereket olur. Gelirken umut, gelirken diğergamlık, gelirken vefa, gelirken sevda ile gelmek için gi-

dişi deva olacak bir veda lazım.

Sokaktaki gençler, parktaki çocuklar, toparlanın gitmiyoruz. Kendimize geliyoruz, esas konu biziz. Hazine sandığına oturmuş, dilenen insan olamayız. Hele bir bak. Suya baksan bu toprakların aynasında görürsün kendini, havaya baksan alır da bir rüzgâr fetih burcunda bayrağın tenine dokunuşunu hissettirir. Tozu toprağı semazendir döner, öğütür bu beldenin. Tefekkürle bakını tanesiz bırakmaz bu değirmen. Bereket olur, nimet olur, hikmet olur, öper, alnına koyarsın.

Kelimeler, koyduğun yaraya merhem olacak sırrı taşır. Yükü umut, yükü huzur olan gelişlere teşneyiz. Neyi arıyorsan osun sen, sözünden mülhem beklediğimiz bizde, kendimize gelirse buluruz. Büyük Velî'nin sözüyle hitama ersin duamız:

Gelişiniz güle güle
Gidişiniz güle güle
Her işiniz güle güle

Yeni Bir İslami Söylem için Dağarcık: Neoliberalizm

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde refah devletlerinin büyümesi, neoliberal düşünürler tarafından hem ekonomik verimliliğe hem de bireysel özerkliğe tehdit olarak görüldü.

İslamcı söylemin köşe taşlarından bir tanesi, -izm'ler karşısında kendini istisna tutmasıydı. Kapitalizm, sosyalizm, liberalizm, feminizm ve daha birçok -izm karşısında İslam hakikatin temsilcisi olarak üstün bir konumda görülüyordu. Fakat sıra neoliberalizme geldiğinde İslamcı düşüncenin bu -izm'i fark edemediğini gördük. Zira o sırada yani takriben Özal'ın iktidarının Türkiye'yi dönüştürdüğü yıllarda İslamcı düşünce Kemalist rejim karşısında tutunmaya ve bir yandan da şehirli karakterini geliştirmeye çalışıyordu. İki binli yıllarda iktidar kadrolarının İslamcı kökenden gelmeleri durumu farklı bir yöne çevirdi. Liberalizmin desteği ile rejim karşısında giderek güçlenen bir düşünsel koalisyonun ortaklığı da İslamcı düşüncenin dünyanın gidişatına karşı reflekslerini olumsuz etkiledi.

Neoliberalizm bu süre zarfında 1930'lu yıllardan beri sürdürdüğü gelişimini kurumsallaştırmış ve küreselleşmenin kazandığı ivme ile her şeyi belirlediği bir mevkiye ulaşmıştı.

Neoliberalizmin ruhu, ABD ve İngiltere'nin önderliğindeki serpilme süreciyle; liberalleşen, küreselleşen bütün ülkelere sinmeye başladı ve bütün anayasal değişimler, küresel örgütlere üyelikler, uluslararası standartların tatbiki bu ruhun düzen olarak tekmülünü sağladı. Fakat tüm bu süreçler ülkelerin kendi milli bütünlüklerini güçlendirdikleri bir devreyi de ifade etmektedir. Bu yönüyle neoliberalizm milli kimlikle beraber gelmekteydi diyebiliriz. İşte bu dönem aynı zamanda İslamcı söylemin bu -izm'i fark edemeyecek kadar yoğun gündemlerinin olduğu bir dönemdi. İslamcı söylem hayatımız kuşatılırken bu -izm'e tepkisiz kaldı.

Peki neoliberalizm nedir? Daha doğru bir ifadeyle iliklerimize kadar yaşadığımız ama varlığını tanımlayıcı hiçbir düşünsel refleks gösteremediğimiz bu -izm nedir?

Neoliberalizm, 20. yüzyılın ortalarında klasik liberalizmin krize girmesi ve devlet müdahalesine dayalı Keynesçi ekonomik düzenin sınırlarının gö-

rünür hâle gelmesiyle doğdu. 1938'de Walter Lippmann Kolokyumu'nda ve daha sonra 1947'de Friedrich Hayek öncülüğünde kurulan Mont Pelerin Society'de şekillenen bu düşünce, bireysel özgürlüklerin ancak serbest piyasa koşulları altında korunabileceği fikrini temel aldı. İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde refah devletlerinin büyümesi, neoliberal düşünürler tarafından hem ekonomik verimliliğe hem de bireysel özerkliğe tehdit olarak görüldü. 1970'lerdeki petrol krizleri, stagflasyon ve kamu harcamalarındaki artış, neoliberalizme yeniden güç kazandırdı. Margaret Thatcher ve Ronald Reagan yönetimleriyle birlikte 1980'lerde bu yaklaşım küresel ekonomi politikalarının belirleyici paradigması hâline geldi.

Neoliberalizm, yalnızca bir ekonomik model değil, aynı zamanda piyasa mantığını toplumsal yaşamın tüm alanlarına taşıyan bir yönetimsellik biçimidir. Bu anlayışta piyasa, sadece mal ve hizmetlerin değil, insan ilişkilerinin, eğitimin, sağlığın ve kültürün de temel düzenleyici ilkesi hâline gelir. Rekabet, bireysel performans ve verimlilik, toplumsal değerlerin yerini alır; vatandaş, "girişimci özne" olarak yeniden tanımlanır. Neoliberal yönetim, bireyleri piyasa aktörleri olarak biçimlendirir; böylece ekonomik akıl, etik, politik ve hatta pedagojik alanların sınırlarını aşarak tüm toplumsal dokuyu belirler. Sonuçta, piyasa mantığı bir "doğal düzen" gibi sunulur, alternatif toplumsal örgütlenme biçimleri görünmez kılınır. İçinde hiçbir kâr ilişkisi olmayan yapılar (cemaat, aile vb.) marjinalleştirilir ve hatta özgürlüğü engelleyici kabul edilir.

Neoliberalizm, kamusal kurumları ve ortak değerleri piyasa ölçütleriyle değerlendirmeye yönelir. Üniversiteler, kültür kurumları, medya organları ve hatta dinî yapılar bile "maliyet-yarar" mantığına göre yeniden düzenle-

Neoliberalizm piyasaya iman etmek; piyasanın aldığı bütün kararların en doğrusu olduğunu düşünmektir. Tabi piyasayla işleri olmayanlar bu tanımdan hareketle konuyu üstlerine alınamayabilirler.

nir. Eğitim, kamusal bir hak olmak-tan çıkarak bireysel bir yatırım; sağlık hizmeti bir vatandaşlık hakkı değil, bir tüketim alanı hâline gelir. Böylece insan yaşamının etik, toplumsal ve kültürel boyutları ekonomik hesaplara indirgenir. "Değer" kavramı da bu bağlamda ahlaki veya toplumsal değil, finansal anlamda tanımlanır: ölçülebilir, performansla dayalı ve rekabetçi bir değer anlayışı yerleşir. Bu süreç, yalnızca ekonomik yapıları değil, insanın kendisini algılama biçimini de dönüştürür: birey artık bir "insan" değil, bir "sermaye birimi" olarak görülür.

Bu tanımları biraz daha basitleştirmek gerekirse öncelikle şunu söyleyebiliriz: Neoliberalizm piyasaya iman etmek; piyasanın aldığı bütün kararların en doğrusu olduğunu düşünmektir. Tabi piyasayla işleri olmayanlar bu tanımdan hareketle konuyu üstlerine alınamayabilirler. Ancak neoliberalizmin temel vasfı her şeyi piyasalaştırması her şeyi piyasa mantığıyla yürütmeyi teklif etmesi/dayatmasıdır. Kâr hırsıyla çalışan mekanizmaların "en sağlıklı" kararları alabileceğini düşünen birilerine rastlarsanız o kişinin piyasaya iman ettiğini söyleyebilirsiniz.

Neoliberalizm; sayılara, oranlara hasılı istatistiklere iman etmektir. Bir işin, durumun değeri oransal ifade edildikçe anlamlıdır ve içeriksizleşme söz konusudur. Yapılan işlerin ne kadar değerli olduğu sayısal karşılıklarla anlaşılırken neyi içerdiği çoğunlukla göz ardı edilir. Nasıl ya da ne biçimde olduğu değil hep ne kadar olduğu dikkate alınır. İnsanların önüne hep bir konuda yapılan işlerin rakamları ve oranları sunulur. Örneğin ekonominin ne kadar büyüdüğü bunun en temel örneğidir. Fakat bu rakamların anlamlılığı sorgulanmaz, kadim zamanlarda tarif edildiği gibi gerçekten insanın lehine olup olmadığı sorgulanmaz. Böylelikle hayatın ahlaki bütünlüğü parçalanır, her sahada ulaşılması gereken performans hedefleri onları sorgulayacak bir ahlaki değer olmaksızın kutsanırlar. Bu da başka bir taraftan sıradan insanı her şeyi para ile çözmeye, piyasa koşullarının sağladığı rekabetle doğruya-güzele ulaşacağını zannetmeye yöneltir. İnsan bu ahlaki parçalanma içinde kendi varlığını an-

lamsızlaştırır. İşler bir gerçeklik gibi kabul edilir ve ahlaki sorgulamalardan muaf tutulurlar.

Neoliberalizmin en büyük hediyesi insanların her yaptığı eylemin verilerinin tutulduğu yaşadığımız bu kültürdür. Bu kültürü inşa edenler dünyada hiçbir değer ekonomik döngüyü engellememesini ve ekonomik döngü için gerekli bütün verilerin açık hale getirilmesini amaçlıyorlar. Devlet dışı güçler bu amaçla serpilip büyüdü. Hangi ülkede olursa olsun bütün kamusal mekanların aynı standartlarda ve tipte üretilmesini bu güçler temin ettiler. Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü ve daha birçoğu bütün ülkelere ortak kriterler belirleyip adeta ev ödevleri vermektedirler. Bu sayede sanki herhangi bir devletten bağımsız ve herkesi kapsayan bir "dünyayı güzelleştirme" mekanizmasını oluşturmaktadırlar. Ülkeler sözgelimi DTÖ üyesi olduklarında, önlerinde birçok ticari imkân açılmakta ve bütün dünyada standartları, boyutları belirli

yüklerin taşındığı ve herkesin uyduğu ortak prosedürlerin işletildiği bir ekonomik döngünün parçası olmaktadır. DTÖ standartlarına bağlılık; küçük bir malın dünyanın öbür ucundan sipariş edilmesini dahi mümkün kılıp, herkesin ne ile karşılaşacağını bildiği bir kolaylık ve güven ortamını beraberinde getirmiş görünmektedir. Zaten neoliberalizmin en sinsi yanı bu standartlarla oluşturduğu güven hissidir.

Fakat standartlaşan dünyanın getirdiği başka bir gerçeklik söz konusudur. Neoliberalizm; bir yandan insanları her ihtiyaçları için küresel ekonomiye muhtaç oldukları, kendi dünyalarında hiçbir imkânın kalmadığı bir düzende yaşamaya sürüklerken öte taraftan kendi sunduğu ekonomik sistemin verdiği güven ve konforla kandırmaktadır. Bireyler kendilerini basit bir ekonomik tercih basamağı olmaya iten ve nasıl yönlendirilebileceği üzerine yapılan trilyon dolarlık yatırımlarla gözetim altında tutan bu sistemi yine kendilerini koruyan bir düzen olarak algılamaktadırlar. Oysa ki ne istediği ve hakikaten neye ihtiyacı olduğu önemsenmeyen; ikna ve dikkat teknolojileri ile ne istemesi isteniyorsa ona yönlendirilen, güdülen bir varlık olarak insan; şeytani bir tuzağın içinde debelenmektedir. Bu şeytani düzen Müslümanlığın bugün en büyük düşmanıdır ve ne yazık ki her Müslümanın sıradan hayatını kuşatmış durumdadır. İslamcı söylemin en acil konularından birisi olarak ele alınmayı beklemektedir.

Hızlanan Dünya, Değişen İnsan

Dünden Bugüne Değişen Dinamikler

Çoğunlukla gidişattan memnun olmayız her nedense. Bozulan gençlik midir yoksa gerçekleştirmeyi umduğumuz ideallerimiz mi? Bizi geçmişe öykündüren romantizm, kendi içsel sorgulamalarımız olabilir gibi geliyor çoğunlukla. Yapamadığımız, yapmak istediğimiz eylemleri tecrübî hasletlere çevirip nasihate eviriyoruz. Bu nedametle yol göstermeye çalışıyor, çok değerli yol işaretlerimizi gelecek nesle aktarmak emelindeyiz. Fakat her yeni doğan kendi çağına doğuyor; içinde bulunduğu şartlar çoğu kez gözümüzden kaçabiliyor ve en önemlisi, kendi birikimlerini öznel olarak tecrübe ediyorlar. Nasihatın belki de en önemli amacı, yanlış veya hata olarak gördüğümüz eylemlerin tekrerründen kaçınmak. Tarihin tekrerrütmesi bir ömrün heba olması ölçeğinde değil, kilit noktaları tespit etmekle ilgilidir. Biraz açacak olursak, nisanın düştüğü tuzakları görme basiretiyle nevsünema bulsun istiyoruz, bizden ilhamla. Ama olgular kolay değişmiyor ya da değişmesini istemediklerimiz yerinde durmuyor.

Kişilik İnşasında Değişen İklim

Yüzyıllar boyu insan ve yaşam şartları aynı kalabilen zamanlardan, günümüzün hızlı değişiminin insan fizyolojisine etkilerini düşünelim istiyorum. Neden? Derginin başlığıyla alakalı değil gibi görünse de konu, değişen şartlar karşısında insanın davranış kritiği üzerinden bir okuma yapmak.

Adem-i evvele gitmeyeceğim elbette. Şartlarımızı değiştiren materyallerin kronolojisi yeterli olacaktır. Beş yüzyıl öncesinde kullanılan aletler bin yıl öncesine aynı çeşitlilikteydi. Bu durum, mesleki alanlar, fiziksel aktiviteler, çalışma disiplini gibi hayatın tamamını kapsayan faaliyetlerin önceki nesillerle aynı olması anlamına geliyor.

Tarım toplumu olan coğrafyamızda bir tarlanın hasadı için günler gerekirken, bir makine bir aylık süreci birkaç saate indirebiliyor. Bu hız hayatın her yerinde. Uyumlanamıyoruz; aceleci olan fitratımız alabildiğine hızlandı. Hız, sükûneti baltalıyor; kanımızın deli akmasını artırıyor. Ergen bir toplum olup çıkıyoruz.

Her çağın erdemlerinin farklı olduğunu düşünüyorum; zira karşı konulması, savaşılmaması gereken olgular kendi gerçeklikleriyle geliyor. Uğruna mücadele verilen değerler için aç kalmak erdem iken, keyfi bir sulta, açlığa direnmeyi erdemli kılıyor.

Ülkemizde çok sayıda bulunan ve kendi dönemlerinin en gelişmiş toplumları olan antik kentlerin yaşam şartlarına baktığımızda; zeytinyağını çıkarma yöntemlerinden toprağı işleyişlerine, aydınlatma nesnesi kandillerden çömlek kaplara, sarnıç, kuyu ve benzeri idame yaşamsal kaynak sağlayan yapılar yüzyıllarca kullanılagelmiştir. Hatta bu mekanizmaları ustaca kullanan medeniyetler, çöküşleri sonrasında fevkalade mühendislik hesaplamaları da onlarla birlikte unutulmuştur. Zeugma antik kentinde kullanılan yöntemle yağmur suyunu toplayarak büyük bir evin her katına ulaşmasını küçük sarnıçlarla sağlamak görülmeye değer, ilham verici niteliktedir. Efes gibi bir liman kentinin kanalizasyon sistemleri, İshakpaşa Sarayı'nın sıcak su ile ısıtma sistemi gibi yapılar, gezip gördüğümüzde istisnasız her evin musluğunda sıcak suyu akan, doğalgazla ısınan bizleri hâlâ hayran bırakacak ölçüdedir.

Saygı - Bağlılık - Değer Denklemiyle

Bu yazıda dejenere bir toplum eleştirisi yapmayacağım. Nedenlere inmek, bakmak istiyorum. Bizden önceki nesillerin kazandığı erdemleri bu çağda sergileyebileceklerinden emin değilim. Her çağın erdemlerinin farklı olduğunu düşünüyorum; zira karşı konulması, savaşılmaması gereken olgular kendi gerçeklikleriyle geliyor. Uğruna mücadele verilen değerler için aç kalmak erdem iken, keyfi bir sulta, açlığa direnmeyi erdemli kılıyor.

Burada içinde bulunduğumuz çağın neden bu kadar farklı, hızlı, kontrolsüz olduğuna dair kısa bir hikâyeye betimlemek istiyorum izninizle...

Bir Kıssa Üzerine: Hızın Matematiği

Zamanında, şimdiki İran coğrafyasında yaşamış dönemin Şahı kendisine

satranç öğretene kişiyi ödüllendirmek ister. Öğretici kişi, sekize sekiz altmış dört kareden oluşan satranç tahtasının her birine bir öncekinin iki katı olmak üzere pirinç ister. Bu istek Şahı güldürür; altın ya da değerli herhangi bir şeyle değil, bir pirinç tanesiyle başlayan bu istek şaşırtır. Fakat bir matematik hesabıyla neyle karşılaştığını anlar. Son karede pirinç miktarı o kadar artmıştır ki ülkenin tüm hasılatı bunu karşılamaya yetmez.

Yukarıda değindiğim değişen teknolojinin hızını bu kıssadan hisseye anlamak yerinde olacaktır. Her geçen yüzyıl, bir öncekinden katbekat farklı ilerlemelere sahne oluyor. Hatta yüzyıllık değişimler 20 yıla inebiliyor. Akıllı telefonlar 15-20 yıldır hayatımızda ve öncesi bize çok uzak geliyor. Benimsediğimiz, vazgeçemediğimiz bir teknoloji. Bunu diğer teknolojik alanlara da teşmil edebiliriz: tıpta, fizikte, astronomide ve diğerleri.

Amacım teknoloji güzellemesi yapmak değil elbette; fakat bu değişimin yaşamımıza yansımaları ve sosyal olgulara etkisidir.

Çağımızın Erdemlerini Oluşturmak

Yolun başında olan genç dimağların, ergen emeklemelerini eleştirmek; çözümünü onlardan beklemek ilk elden bir erdemsizliktir zannımca. Değerlerimizi aldığımız dinî öğeler bizlere nasıl ışık tutar, bizden önceki nesillere ilham ettiği vizyonu nasıl sağlar; bu dinamikleri bulmak kolay bir iş değil.

Sonuç Yerine

Belki de mesele "değişim"den çok, değişim karşısındaki tavrımızdır. Geçmişe idealleştirirken bugünü karalamak kolaydır; oysa gerçek bilgelik, iki si arasındaki köprüyü kurabilmektir. Bugünün erdemi, geçmişin hikmetini anlamaktan; geleceğin istikameti, bugünün farkındalığından doğacaktır.

Aksak aklın yürüyüşü

“İslamiyet daima âli ve galibdir, mağlub olmaz.”

(Buhari; Cenaiz,79)

Hedef haritadaki yerinden önce insanın zihnindedir. Yolculuk yola bağlıdır. Dosdoğru ve hedefe ulaşan en kestirme en konforlu yol yürüyüş için arzu edilen ideal yoldur. İnişi yokuşu çok, dolambaçlı yollar yolculuğu çile haline getirir. Yorar, hedefe ulaşmayı zorlaştırır.

Yol ve yolculuk insan için çağrışımı en yüksek mecazlardan biridir. Çünkü fiziki yol ve yolculukla benzerlikleri olan başka faaliyetlerimiz vardır. Mesela kalbin, hedefi iman ve ahlak olan bir yolculuğu vardır. Ömür boyu sürer. Kulluk, dosdoğru bir yolda yolculuktur. Nefsin yolculuğu esfele safilin ve alay-ı illiyyin arasında bitip tükenmek bilmeyen bir yolculuktur. Akıl yürütmek dediğimiz eylem de bir yürüyüştür, bir yolculuktur.

Yolun işlevini yerine getirmesi, yolculuğun hedeflenen menzile ulaşabilmesi de belli şartlara bağlıdır. Doğru yolda olsak bile yanlış yönde ilerlemek bizi gitmek istediğimiz yere götürmez. Ya da hedefi başta belli olmayan bir yolculuğa çıkarsak nereye ulaşmamız gerektiği belli olmadığı için bir yere ulaşmaktan söz edemeyiz. Bu nedenle kendisi dosdoğru yolun rehberi olduğu halde, “Şüphesiz Allah, bu kitap (Kur’an) sayesinde bazı toplulukları yüceltir, diğerlerini de alçaltır.”¹ Kur’an’dan hareket ettiğini, yola çıktığını iddia eden birçok görüşün yanlışlığını burada aramak gerekir. Oysa “De ki: “Şüphesiz doğru yol Allah’ın dosdoğru yoludur.”² ve “De ki: Şüphesiz doğru yol, Allah’ın (gösterdiği) yoludur.”³ Buna rağmen menzilimize ulaşamıyor, bilakis alçaltılan bir topluluk olma riskini taşıyorsak dikkat etmemiz gereken şeyler var demektir.

Öncelikle bir şüphe taşımamız gerekiyor. Yol doğru ama yürüyüşümüz bu yola uygun mu? Yol doğru ama yö-

Zaman ahir zaman.
Son birkaç yüz yıldır
Müslümanların hali
ortadadır. Yaşanan birçok
gelişme geçmişteki parlak
günleri hatırlatmakta,
bugünle kıyasladığımızda
halimizin vahameti
gözümüzde daha çok
büyümektedir.

nümüz doğru mu? Adımlarımız birbiriyle uyumlu olarak yola ve yöne uygun olarak birbirini takip ediyor mu? Çünkü şöyle bir uyarı ile daha karşı karşıyayız. “Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah’ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar.”⁴ Yol ve yolculuk varsa, şaşırma ve sapma daima mümkündür. Bazen insan saptığının farkına bile varmadan ulaşmak istediği menzilden adım adım uzaklaşabilir. Bu sürekli bir kontrolü, dikkati, kendinden emin olarak kaybolmaktan kaçınma gayretini zaruri kılar.

Zaman ahir zaman. Son birkaç yüz yıldır Müslümanların hali ortadadır. Yaşanan birçok gelişme geçmişteki parlak günleri hatırlatmakta, bugünle kıyasladığımızda halimizin vahameti gözümüzde daha çok büyümektedir.

Allah’ın muradı ve layık olduğumuz vecihle bugünkü durumu yaşıyoruz. Peki durum nedir? Yolun neresindeyiz? Yolculuğumuz ne haldedir? Bazı yönlerden kaybolmuş durumdayız. Bazı yönlerden sapmış, dosdoğru yoldan uzaklaşmış haldeyiz. Nerden yola çıktığımızı doğru tespit edemiyor, nereye varacağımızı bilemiyoruz. Tam bir şaşkınlık hali. Belki haritamızı kaybettik. Belki bir haritaya nasıl bakılır, yön-

tayini nasıl yapılır bunu bilemiyoruz. Belki kısmi bir körlük. Tüm bunlar bir araya geldiği halde yürümeye, ilerlemeye, yolculuğumuzu tamamlamaya, menzilimize ulaşmaya çalışıyoruz. Yer yer yanılarak, saparak, kaybolarak, tereddütle, kendi aramızda tartışarak, birbirimizi doğru bildiğimiz yöne çeğştirerek ilerlemeye çalışıyoruz. El yordamıyla, içgüdülerimizle, ön sezi-lerimizle, karamsarlıkla, iyi niyetle...

Şaşırarak, sapmak veya kaybolmak en çok zihinde gerçekleşen bir olay. Dolayısıyla bulunduğumuz durum zihnimizin sakatlanmasıyla doğrudan ilgilidir. Bu zihin sakatlığının, aksak akıl yürütmesi bugün şöyle bir yargıya varmış durumda. “Batıya mağlup olduk” Bu görüş tam olarak kaybolduğumuz sapaktır. Çünkü bu tamamen bir vehimden ibarettir. Akıl dışı bir yargıdır. Aramızdan bunu kabul edenler, bize yeni yollar önerdiler. Yeni yolculuklar teklif ettiler. Oysa “Gevşemeyin, üzülmeyin, eğer hakikaten inanıyorsanız, muhakkak üstün olan sizsinizdir.”⁵ diye bir uyarı yüzyıllar öncesinden bu tür düşüncelere kapılmamamız gerektiğinin altını çiziyordu. Efendimiz de bu uyarıya mutabık olarak bize şunu söylüyordu. “İslamiyet daima âli ve galibdir, mağlub olmaz.”

İslam’da akıl kalbin eylemidir. Doğru bir akıl yürütme de dosdoğru yola iman pusulasıyla mümkündür. İslam’ı mağlup saymak bir vehimdir. “İnsan akıl kuvvetine tabi olursa vehmi mağlup olur”⁶ Nereye gittiğimizi bilmiyorsak, gittiğimiz yerin bir anlamı yok demektir. Dolayısıyla yolun ve yolculuğun da anlamı kalmaz. Bizim bundan gafil olmamız ise, kaçınılmaz son karşısında ne bir mazeret, ne de oraya varmaktan kaçınmaya bir sığınak olabilir.

5) Âl-i İmrân Sûresi(3) 139

6) Rifat bin Mehmed Emin, İlmi Ahval-i Ruh-ve Usul-i Tefekkür, Çizgi Kitabevi, sf 101

1) Müslim; Müsafirîn, 269

2) Al-i İmrân Suresi, 73

3) Bakara Suresi, 120

4) En’am Suresi, 116

KAYBOLUŞ

Karanlık sokaklarda adımlarım kayıp
Ruhumun gölgeleri yollarda silikleşir
pusulamı ararım içimde
Sılamı hatırlasam gurbetin içinde

kaybolmak geldiğin yolu unutmak
kaybolmak gideceğin yönü unutmak
ezberimde tutamadığım bir şiir gibi
nasıl bulacağımı bilmediğim bir mısra
kaybolmak kendimden geçerek

Yol fısıldar, izler birşeyler söyler
Yolu dinle izleri birbirinden ayır
Kendini kaybettiğin yerde kendini çağır

Arayışım tükenmez umudum diridir
Yaşamak bazen böyledir
Yol savrulur adımlar yorulur
Geceler karanlık ama
yıldızlar yolcunun rehberidir

kaybolmak yolda yanılmak
adrese teslim bir uyku hali
hatırimda tutamadığım bir rüya gibi
nasıl yorumlanacağını bilmediğim bir kabus
kaybolmak kendimden uzağa düşerek

Saatler geçer, dakikalar uyur
Gelip geçenler kimbilir hangi dili konuşur
Yol bilmem iz bilmem yabancı bir coğrafyada
Kayboluşum hafızamın ömrüme dokunuşudur

Gündüzü de kaybettim gözümün önünde
büyük bir cehaletin içine düşdüm gaflet bu
kayboluşum malum bir adresin
göz göre göre yanlış okunuşudur.